

**ADVOKATERNE
NÉMETH & SIGETTY A/S**

K. L. NÉMETH
OLE SIGETTY, M.A.
SVEN HOUGAARD
CLAUS HASTRUP KNUDSEN
FRANTZ SIGERSTED-RASMUSSEN

Kirkeudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

att: Formand Karen J. Klint

FREDERIKSGADE 21
DK-1265 KØBENHAVN K
TELEFON +4533133344
TELEFAX +4533130334
POSTGIRO 3017664
BANKKTO. 2150 0567240878
CVR-NR. 17022245
E-mail KLN@NEMETH-
SIGETTY.DK

SWIFT CODE: NDEADKKK
IBAN CODE:
DK0520000567240878

Den 20. februar 2013

J.nr. 17548

KLN/smo

Som advokat for Solbjerg Kirke fremsender jeg til Dem kopi af mit brev af d.d. til kirkemini-
steren tillige med de i brevet nævnte bilag.

Jeg anmoder om at skrivelsen og bilagene må indgå i Kirkeudvalgets overvejelser om, hvor-
vidt der overhovedet foreligger lovhjemmel til lukning af kirker mod menighedsrådets ønsker.

Jeg anmoder Kirkeudvalget om at vurdere, hvorvidt det organ der indstillede til lukning, og
var præget af utvivlsomt dyb inhabilitet, overhovedet kan afgive indstilling.

Med venlig hilsen

K.L. Németh

**ADVOKATERNE
NÉMETH & SIGETTY A/S**

K. L. NÉMETH
OLE SIGETTY, M.A.
SVEN HOUGAARD
CLAUS HASTRUP KNUDSEN
FRANTZ SIGERSTED-RASMUSSEN

FREDERIKSGADE 21
DK-1265 KØBENHAVN K
TELEFON +4533133344
TELEFAX +4533130334
POSTGIRO 3017664
BANKKTO. 2150 0567240878
CVR-NR. 17022245
E-mail KLN@NEMETH-
SIGETTY.DK

Ministeriet for Ligestilling og Kirke
att: Kirkeminister Manu Sareen
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

SWIFT CODE: NDEADKKK
IBAN CODE:
DK0520000567240878

Den 20. februar 2013

J.nr. 17548

KLN/smo

Som advokat for Solbjerg Sogns Menighedsråd, Frederiksberg, retter jeg henvendelse til Kirkeministeren i følgende anledning.

Den 19.april 2012 afgav Stiftsrådet indstilling til Biskoppen over Københavns Stift om at en række kirker, herunder Solbjerg Kirke skulle tages ud af kirkelig brug.

Menighedsrådet meddelte ved skrivelse af 15.maj 2012 Biskoppen over Københavns Stift (**bilag 1**) at menighedsrådet ved Solbjerg Kirke afviser ønsket om at lukke Solbjerg Kirke. Som det fremgår af det nævnte bilag, fremsætter Solbjerg Sogns Menighedsråd en række væsentlige indsigelser. Ikke desto mindre fremsendte Biskoppen over Københavns Stift skrivelse den 9.november 2012, indeholdende såkaldt høringsbrev. Høringsbrevet af 9.november 2012 fremlægges som **bilag 2**. Høringsbrevet var vedhæftet høringsbilag 1 og høringsbilag 2 med underbilag til høringsbilag 2. Bilagene vedlægges som **bilag 3, 4 og 5**.

Biskoppen anmodede mine klienter om en udtalelse inden den 16.januar 2013.

Menighedsrådet fremkom med svar på stiftsrådet/biskoppens høringsbrev af 9.november 2012 ved skrivelse af 8.januar 2013. Skrivelsen fremlægges som **bilag 6**. Svaret er udformet således at der samtidig er udarbejdet detaljerede kommentarer til høringsbilag 2. Kommentarerne vedlægges som **bilag 7**. Det er bl.a. anført i skrivelsen: "*Efter vor opfattelse foreligger der inhabilitet hos involverede personer i Københavns Stiftsråd og Frederiksberg Provstiudvalg. Der henvises til Forvaltningslovens kapital 2, paragraf 3 og 6.*"

Det henvises i det hele til indholdet af nævnte skrivelse. Udover at der ikke er en saglig begrundelse for at lukke Solbjerg Kirke – tværtimod – foreligger der i høj grad inhabilitet. Denne inhabilitet har efter mine klienters og min vurdering påvirket stiftsrådets indstilling og dermed også biskoppens indstilling. Der er klart et uacceptabelt personsammenfald, i såvel provstiudvalget som stiftrådet. Som **bilag 8** vedlægges notat om personsammenfald hos besluttende organer, hvoraf det fremgår, at ikke mindst Inge Lise Pedersen, formand for menighedsrådet i Lindevang Kirke, medlem af provstiudvalget på Frederiksberg, formand for Stiftsrådet i Københavns Stift, formanden for Landsforeningen af menighedsråd, der åbenbart er helt inhabil.

Udover den åbenbare inhabilitet, der har foreligget i forbindelse med beslutningsprocessen og beslutningen om at anbefale lukning af Solbjerg Kirke er indstillingen truffet på et urigtigt grundlag, idet der åbenbart ikke er taget hensyn til de faktuelle oplysninger, der er fremgået af mine klienters brev af 15.maj 2012 og 8.januar 2013 (med kommentarer til høringsbilag 2).

Når jeg tilskriver Kirkeministeren allerede nu, er det ikke begrundet i, at mine klienter har fået meddelelse om biskoppens indstilling. Det forholder sig nemlig således at Biskoppen over Københavns Stift ikke har ulejligen sig med at oplyse menighedsrådet ved Solbjerg Kirke om den indstilling biskoppen har foretaget. Nærværende henvendelse sker således alene på baggrund af presseforlydender, hvorefter biskoppen skulle have indstillet at 14 kirker, herunder Solbjerg Kirke skal lukkes. Er dette presseforlydende korrekt, er det udtryk for en uacceptabel sagsbehandlingsform og en uhørt arrogance fra biskoppens side. Såfremt biskoppen er fremkommet med indstilling om lukning burde biskoppen som det mindste først have orienteret Solbjerg Kirke om indstillingen. Fremgangsmåden er uacceptabel og uværdig.

Jeg har samtidig hermed tilskrevet biskoppen og anmodet om at modtage kopi af hans indstilling.

---o0o---

Udover den åbenbare inhabilitet og biskoppens sædvanlige fremgangsmåde, skal jeg fremhæve, at det ikke tilkommer biskoppen at foretage indstilling om lukning af Solbjerg Kirke. Jeg skal understrege, at der ikke er hjemmel til at træffe beslutning om lukning af Solbjerg Kirke mod menighedsrådets ønske. Der har ikke hos biskoppen kunnet herske tvivl om, at menighedsrådet ikke ønskede Solbjerg Kirke lukket – tværtimod.

Jeg er ikke klar over, i hvilket omfang biskoppen har videreformidlet menighedsrådets indsigelser til kirkeministeren.

Det er min vurdering på grundlag af den foreliggende lovgivning, at heller ikke kirkeministeren har kompetence til at foretage lukning af enkelte kirker, med mindre der udtrykkelig er lovhjemmel derfor og en sådan lovhjemmel foreligger ikke.

---o0o---

Jeg skal anmode Kirkeministeren om at bekræfte overfor mig, at Kirkeministeren er enig med mig i, at der ikke er lovhjemmel for at lukke Solbjerg Kirke, uden at Solbjerg Kirkes Menighedsråd anmoder derom.

Modtager jeg ikke en sådan bekræftelse, overvejer mine klienter at ansøge om fri proces med henblik på sagsanlæg med påstand om, at kirkeministeren tilpligtes at anerkende at kirkeministeren ikke kan træffe beslutning om lukning af Solbjerg Kirke.

Mine klienter deltager gerne i møde vedrørende spørgsmålet, men inden da ønsker jeg at kirkeministeren besvarer nærværende henvendelse.

Fremtidige henvendelser vedrørende den af biskoppen indstillede lukning af Solbjerg Kirke bedes rettet til mit kontor.

Så snart jeg kender kirkeministerens indstilling til de rejste spørgsmål, overvejer jeg at inddrage Folketingets Ombudsmand i sagen, der ikke alene har betydning for Solbjerg Kirke, men også for 13 andre kirker.

At lukke kirker uden lovhjemmel på grundlag af beslutning, truffet af et dybt inhabilt stiftsråd er naturligvis ikke i overensstemmelse med gældende ret.

Kopi af dette brev med bilag er fremsendt til Kirkeudvalgets medlemmer.

Med venlig hilsen

K.L. Németh

Biskoppen over Københavns Stift
Peter Skov-Jakobsen
Nørregade 11
1165 København K.

Kopi

Bilag nr 1

K. L. Nielsen

Frederiksberg den 15. maj 2012

Som svar på biskoppens brev af 19. april 2012 vil menighedsrådet og præsterne ved Solbjerg Kirke herved afvise ønsket om at lukke Solbjerg Kirke.

Dertil har vi følgende bemærkninger:

1.

Vi noterer os, at forslaget om at lukke Solbjerg Kirke bygger på statistik omfattende perioden 2005 - 2010, som ikke stemmer overens med den nuværende situation i Solbjerg sogn.

Befolkningssammensætningen har ændret sig således, at der er færre ældre, men stor tilvækst af unge familier med deraf følgende stigning i antallet af barnedåb samt en generel stigning i antallet af folkekirkemedlemmer i Solbjerg sogn.

Vi har derfor også registreret en pæn, stor stigning de sidste to år i antallet af kirkegængere til vore gudstjenester. I 2011 havde Solbjerg Kirke 6.177 brugere. I dette tal er ikke indregnet konfirmander, arbejdet med narkomaner, besøgstjeneste samt diverse møder.

2.

Forslaget om at lukke to kirker på Frederiksberg er begrundet i den trængte økonomi og især hensynet til kommende istandsættelser og vedligeholdelse af kirker, menighedshuse og præsteboliger.

I den forbindelse vil vi gerne gøre opmærksom på, at Solbjerg Kirke og menighedshus fremstår i perfekt stand. Ligeledes er præsteboligerne forsvarligt vedligeholdt.

Vedligeholdelsesmæssigt vil Solbjerg Kirke derfor ikke belaste budgettet mange år frem i tiden.

3.

Det er et ønske i Københavns Stift at gøre en kirkelig indsats i nye kvarterer.

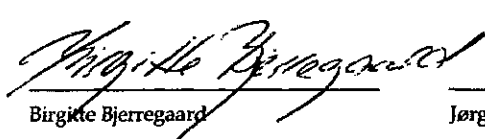
I Solbjerg sogn har der de sidste år været meget nybyggeri, herunder et helt nyt kvarter, "Porcelænshaven", som bliver folkekirkeligt betjent fra Solbjerg Kirke. Desuden planlægges et meget omfattende boligbyggeri på Diakonissestiftelsens grund. Solbjerg Kirke er i forhold til disse nybyggerier særdeles centralt placeret.

Solbjerg Kirkes centrale beliggenhed vil blive yderligere fremhævet af den nye smukke kirkeplads i forbindelse med Domhusets udvidelse, og vil derved tegne sig tydeligt i gadebilledet.

4.

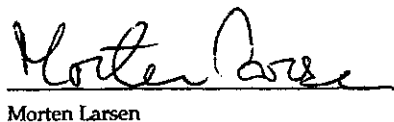
Vi bifalder den præmis, at kirken skal tænke fremadrettet. Derfor anmoder vi biskoppen om at udarbejde en folkekirkelig strategi, som ikke giver mindre... men mere kirke for pengene.

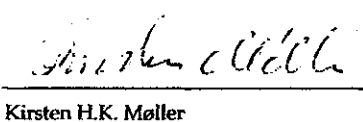
Tirsdag den 15. maj

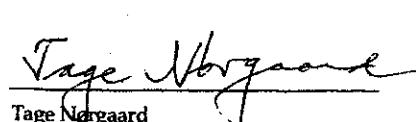

Birgitte Bjerregaard

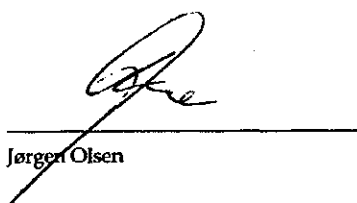

Jørgen Brix

Henning Skelbæk Nielsen

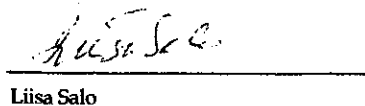

Morten Larsen

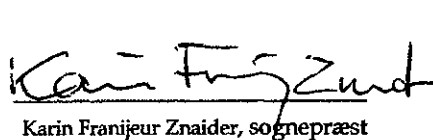

Kirsten H.K. Møller

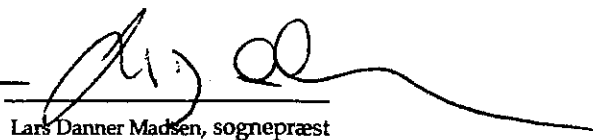

Tage Nørgaard

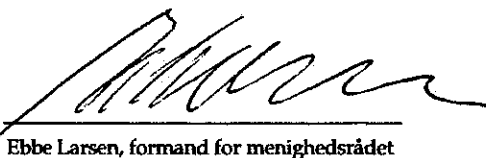

Jørgen Olsen

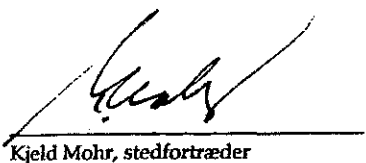

Preben Pedersen

Liisa Salo

Karin Franjeur Znaider, sognepræst

Lars Danner Madsen, sognepræst

Ebbe Larsen, formand for menighedsrådet

Kjeld Mohr, stedfortræder

Den 9. november 2012

Løbenr. 114167/12

Solbjerg Sogns Menighedsråd

(fremsendt pr. e-post)

Efter møde den 19. april 2012 i Stiftsrådet afgav Stiftsrådet indstilling til Bispeembedet om, at en række kirker, herunder Solbjerg kirke, skulle tages ud af kirkelig brug. Denne indstilling tilsluttede jeg mig, og med brev af 20. april 2012 blev et udarbejdet debatoplæg om den kirkelige struktur i Københavns Stift udsendt i høring blandt de berørte kirker og menighedsråd med høringsfrist den 15. juni 2012.

Debatoplægget indeholdt dels en overordnet redegørelse for en række udviklingsmæssige forhold i Københavns og Frederiksberg kommuner, der nødvendiggør en ændring af den kirkelige struktur i København, dels konkrete forslag til de kirker, der skal tages ud af brug.

Med brev af 15. maj 2012 har menighedsrådet afgivet høringssvar på det udsendte debatoplæg.

Til brug for den videre proces er der udarbejdet de medfølgende høringssvar. Bilagene er delt op i henholdsvis en generel del (bilag 1) og en konkret del (bilag 2). Den generelle del omfatter bl.a. en overordnet redegørelse for de forhold, der er medtaget ved beskrivelsen af den enkelte kirke. I den konkrete del beskrives den enkelte kirke nærmere og der redegøres for de forhold, der lægges vægt på i forbindelse med forslaget om at tage Solbjerg kirke ud af brug. I den konkrete del behandles ligeledes menighedsrådets høringssvar i forbindelse med det udsendte debatoplæg nærmere.

Materialet fremsendes hermed til menighedsrådet, idet jeg skal anmode rådet om en udtalelse. Jeg skal anmode om, at materialet behandles på enten et ordinært eller et ekstraordinært indkaldt menighedsrådsmøde. Menighedsrådets svar bedes fremsendt senest 16. januar 2013, idet jeg gør opmærksom på, at menighedsrådet skal udtale sig om de spørgsmål, der forelægges det af de kirkelige tilsynsmyndigheder, jfr. § 39 i lov om menighedsråd

Menighedsrådets svar bedes fremsendt hertil gennem Frederiksberg provstiudvalg, der tillige vil blive anmodet om at udtale sig. Provsten for Frederiksberg provsti vil ligeledes blive anmodet om en særskilt udtalelse.

Jeg skal anmode om, at udtalelse fra såvel menighedsråd, provst og provstiudvalg er mig i hænde den 16. januar 2013.

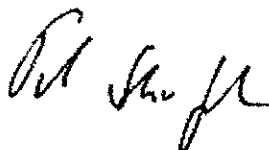
Såfremt menighedsrådet i forbindelse med det fremsendte høringsmateriale ønsker det, deltager jeg meget gerne i et møde med menighedsrådet, hvor rådet vil have mulighed for at stille eventuelle spørgsmål og at fremlægge eventuelle synspunkter inden menighedsrådets afgivelse af høringsvar.

Menighedsrådet anmodes i givet fald om hurtigst muligt at rette henvendelse til min sekretær Anne-Marie Hansen på enten 33 47 65 00 eller kmkbh@km.dk med henblik på at aftale et mødetidspunkt. Mødet vil kunne afholdes her i Bispegården. Menighedsrådet bedes i den forbindelse tillige venligst oplyse hvor mange af rådets medlemmer, der forventes at deltage.

I det udsendte debatoplæg var det oplyst, at stiftsrådet på sit møde medio november 2012 ville træffe beslutning om, hvilke kirker stiftsrådet endeligt ville indstille til at blive taget ud af brug. Som følge af denne fornyede høring af menighedsrådene er stiftsrådets beslutning herom udskudt til stiftsrådets møde den 5. februar 2013.

Afhængig af denne og eventuelle yderligere høringsrunder forventer jeg, at der omkring ultimo februar måned 2013 afgives endelig indstilling til Ministeriet for Ligestilling og Kirke om hvilke kirker, der bør tages ud af brug. Ministeriet skal herefter behandle indstillingen. Endelig afgørelse om, hvilke kirker der tages ud af brug forventes at foreligge inden sommer 2013.

Med venlig hilsen

Peter Skov-Jakobsen

Den 9. november 2012

Løbenr. 114168/12

Høringsbilag 1

til høringsbrev af 9. november 2012 til Solbjerg Sogns Menighedsråd

A. Indledning

Siden begyndelsen af 1980'erne har der været ført en debat om folkekirken i Københavns Stift i bl.a. Landemodet, Koordineringsudvalget (fra 2009 Budgetudvalget), stiftssamråd og stiftsrådet. Årsagen til debatten er den demografiske udvikling siden kirkernes opførelse, folkekirkens vigende medlemstal samt københavnernes ændrede brug af folkekirken som institution.

Selvom der i den forløbne debatperiode er opnået en overordnet forståelse for og enighed om iværksættelsen af nødvendige tiltag bl.a. i form af øget samarbejde mellem sognene, er der siden 2008 alene opnået et begrænset antal sogne- og pastoratsændringer og enkelte kirker er taget ud af daglig sognekirkelig brug.

Den situation som kirken i København i dag befinder sig i fordrer imidlertid, at der nu tages afgørende skridt for at tilpasse den kirkelige struktur til demografien. Skal folkekirken i København have ressourcer til at udvikle sig i såvel de gamle bydele som i de nye byområder, er kirkelukninger, sogne- og pastoratssammenlægninger og øget samarbejde i det hele taget i de gamle områder nødvendige forudsætninger for denne udvikling og for opfyldelse af visionen for folkekirken i Københavns stift.

I dette bilag redegøres for visionen for folkekirken i Københavns Stift. Endvidere indgår en redegørelse for de generelle træk i befolkningsudviklingen i København, blandt andet som baggrundsmateriale for beskrivelsen af den enkelte kirke i høringsbilag 2. Endelig gives en overordnet gennemgang af de 10 punkter, der indgår i beskrivelsen i høringsbilag 2.

B. Vision for Folkekirken i København.

Indtil 1860 var kirkelivet i København koncentreret omkring ca. 14 kirker, og ved syv af disse kirker betjente man særlige befolkningsgrupper.

Fra 1860 og frem mod 1960 skete der imidlertid store ændringer, byen voksede og kulminerede med en befolkning på 890.000 mennesker. Befolkningstætheden var stor, og det var en by præget af fattigdom. I slutningen af perioden, op imod 1960, blev det også en ældre og ældre by. I modsætning til i dag var det en by præget af lavindkomst og en befolkning med en stigende andel ældre.

Kirkeligt set inddeltes byen i mindre og overskuelige sogne. Princippet med de små sogne, som tilflytterne kendte hjemmefra, blev videreført i her i byen. Byens borgere forstod sig samtidig i langt højere grad som hørende hjemme i et bestemt kvarter. Selvom byen også dengang var overskuelig, færdedes man i langt højere grad inden for sit kvarter, og det var derfor også naturligt med de geografisk overskuelige sogne.

I midten af 1960-erne meldte velfærdssamfundet sin ankomst, og de kommende år førte en udvikling med sig, som skulle vise sig at blive ligeså omvæltende som historien indtil 1960. Befolkningens livsvilkår ændrede sig afgørende til det bedre, og i perioden fra 1960 til 1990 flyttede 350.000 borgere ud af byen. I løbet af de efterfølgende årtier blev byen saneret, de fleste af baggårdsboligerne forsvandt og byen ændrede karakter.

Nu er situationen vendt, og Københavns og Frederiksberg kommuner er atter i vækst. Fra 1990 og indtil i dag er befolkningstallet vokset med 150.000, men der er stadig 230.000 færre borgere i byen end dengang kirkerne stod færdige. Hertil kommer også en ændret aldersmæssig sammensætning i befolkningen samt en langt større religiøs mangfoldighed. Samtidig er der sket befolkningsmæssige forskydninger mellem de enkelte bydele. Mange boliger blev nedlagt i forbindelse med bysaneringsprojekterne, og i stedet er nye bydele ved at skyde op.

De store forandringer i København har også haft afgørende betydning for folkekirken her i byen, blandt andet den måde kirken optræder i folks bevidsthed og bruges på. Disse ændringer må tages alvorligt, og vi skal derfor være kirke på en måde som tjener samtiden og fremtiden.

Kirken i København skal være det sted, hvor mennesker tør vandre i troens grænseland – altså dér hvor mennesker tør lede med ord, med musik, med handlinger, med kunst, med viden efter det uudsigelige. Kirken i København skal kunne rumme de store spørgsmål, den længselsfulde søgen og stå som et håbets tegn midt i den ganske almindelige metropolhverdag.

Kirken skal vise sine fortællinger frem i en nutidig sammenhæng, så byens borgere kan forstå dem, så de skaber håb i menneskers liv i dag, og så mennesker tør spørge om mening i en verden, der ofte kan synes meningsløs. Kirken skal vise, at det ikke er tilfældigt, at vi dagligt beder ”Thi dit er riget og magten og æren!” Kirken skal vise, at magtesløshed, sårbarhed og skrøbelighed kan omsættes i håb.

Kirken skal blive mere opmærksom på, hvor vigtigt det er at forstå, at vi faktisk lærer sammen, lever sammen, erkender sammen. De yngre generationer er allerede begyndt at leve med denne erkendelse og anvender den hele tiden. De yngre vil gerne tænke sammen, udfordre hinanden og lægge skulder på sammen. Fællesskab må derfor være et emne for kirken i den kommende tid.

Gudstjenesten er sådan et fællesskabets rum. Gudstjenesten er samtidig det sted, hvor vores liv oplyses, og vi kommer til eftertanke. I gudstjenesten sættes fantasien, opfindsomheden, teksterne, billederne og musikken ind, og ind i alt dette søger vi mening og sandhed.

I mange år er der gjort meget ud af, at man godt kunne være kristen uden at gå i kirke, *men* der er en fortælling, der skal leve og holdes i gang. For at fortællingen kan holdes i live kræver det, at kirken er til stede i samfundet – også bogstaveligt talt.

Hvis folkekirken vil udfordre og engagere mennesker, vil det kræve en indsats. I de kommende år vil det være altafgørende, at vi som kirke kan få talt om Jesus på en måde, så hans gådefulde gerninger igen bliver de hændelser, som mennesker af i dag tør forstå deres liv med. Mennesker kommer ikke i kirke for at høre om Jesus i fortiden, og som det var, men kommer for at forstå, hvorfor mennesker til alle tider synes, at Jesus har talt til noget i deres liv.

Fremtiden vil kræve en kirke, som kan løse opgaverne anderledes end nu samt kræve, at vi i kirken til stadighed arbejder med vore gudstjenester og prædikener. Kirken bliver nødt til at møde nutidens og fremtidens menneske med højt kvalificeret undervisning til børn, unge, voksne.

Kirken bliver nødt til at erkende, at det senmoderne menneske kræver kvalitet, og derfor skal vi i kirken leve op til de høje forventninger og gennemtænke vores børnearbejde og ungearbejde. Kirken skal blive langt bedre til at møde mennesket i hverdagen og give en tanke med i hverdagen. Kirken skal være til stede midt i menneskers dagligdag, på messer og i aktioner, på udstillinger, og kirken skal også have midler til selv at tage initiativ til sådanne aktioner og udstillinger.

Kirken skal være til stede og inddrage mennesker alle steder i byen, også i de nye bydele der skyder op, og derfor vil der på sigt være behov for at bygge kirke i Sydhavnen og i Ørestad. Desuden peger byudviklingen på, at der i løbet af en årrække vil være så mange mennesker i de nye byggerier i Nordhavnen, at der bør påtænkes et kirkebyggeri i den bydel.

Fremtidens velfærdssamfund vil sikkert se anderledes ud, og fremtiden vil derfor også fordre en kirke med stærk social profil og villighed til at gøre en indsats over for svage og marginaliserede mennesker. Det skal være en kirke, som er båret af engagerede frivillige. Kirken skal have et vågent øje på stor nød; men også på den nød, som vores moderne måde at leve på hele tiden skaber. Ensomhed er et stort problem for mange mennesker. Kirken skal have øjne, hænder og hjerte for dem, som ingen andre vil vide af. Nogen må hævde det menneskes rettigheder, som ikke selv har kræfter til at tale i en verden, hvor de aldrig synes, at der er ørenlyd. Nogen skal fremover turde hævde, at vi har en moralsk forpligtelse over for det medmenneske, som ikke umiddelbart kan yde gengæld, og når vi hjælper, så er det blot for at hjælpe og ikke for at få noget igen.

Kirken skal også være en kirke i dialog med andre trossamfund og andre religioner. I dagens samfund er der mange modsætninger, der skal håndteres og folkekirken kan og bør være med til at skabe forståelse og respekt. Vi skal tale ordentligt med hinanden og leve som gode naboer; men der skal også findes et sprog, som giver os rum til at udtrykke vores forskellighed og samtidig bevare agtelsen for hinanden. Vi skal ikke se på verden som "dem" og "os". Når vi i fremtiden er kirke, så skal vi også være en lyttende kirke. Kirken er en naturlig del af folket i sin helhed, og derfor også en del af sekulariteten. I kirken er vi selv præget af den udvikling, som har ført dette samfund med sig, og derfor skal kirken også lytte.

Folkekirken skal være en levende del af bybilledet, og må aldrig blive fremmed, et "væsen", der lever "over" befolkningen. Kirken skal nå offentligheden på dens betingelser og kan derfor heller ikke blive ved med at være skeptisk over for massemedier og sociale medier. Derfor må vi i kirken

også gå sammen og løse opgaverne i større fora. Kirken skal ikke være en stor koncern, men kirken skal blive bedre til at kombinere det nære og så i øvrigt samarbejde om det, der er nødvendigt.

Som kirke er det også nødvendigt at erkende, at tilværelsen på alle måder er blevet anderledes. Først nu så mange år efter, at de sociologiske vilkår er blevet anderledes, er kirken begyndt at forandre sig og tilpasse sig. Indtil for et par år siden har vi i kirken kæmpet for at leve op til historien. Vi blev ved med at holde historien om, hvordan det havde været at være kirke i København op foran os. Der blev til stadighed talt om det store søndagsskolearbejde, de mange ungdomsorganisationer, det rige menighedsarbejde m.m., der havde været engang, og der blev til stadighed talt om, hvordan vi kom derhen igen, og hvordan vi igen kunne vi få det liv frem, som engang havde været.

Ved hele tiden at holde historien op foran sig spærrer den for udsyn og vidsyn. Historien skal man altid have bagved sig. Der skal den så til gengæld også være og forhåbentlig som en partner, der lærte én meget, og som opmuntrer til at gå ind i fremtiden med mod og arbejdsomhed. Kirken har det som sin vigtigste opgave at inddrage mennesker i de fortællinger, som har levet i vores kultur lige siden, de kom til dette land. Men kirken må også hele tiden sørge for at have historie og tradition i ryggen og have udsynet frit, for der bliver nok at gøre. Der er ikke længere tid til at kolliderer med fortiden. Kirken må tage det på sig at skulle være kirke i det 21. århundrede og tage fat på opgaverne med alvor og klarsyn.

C. Træk af befolkningens udvikling i København og på Frederiksberg. Generelle betragtninger vedrørende den demografiske udvikling i Københavns Kommune og på Frederiksberg.

København:

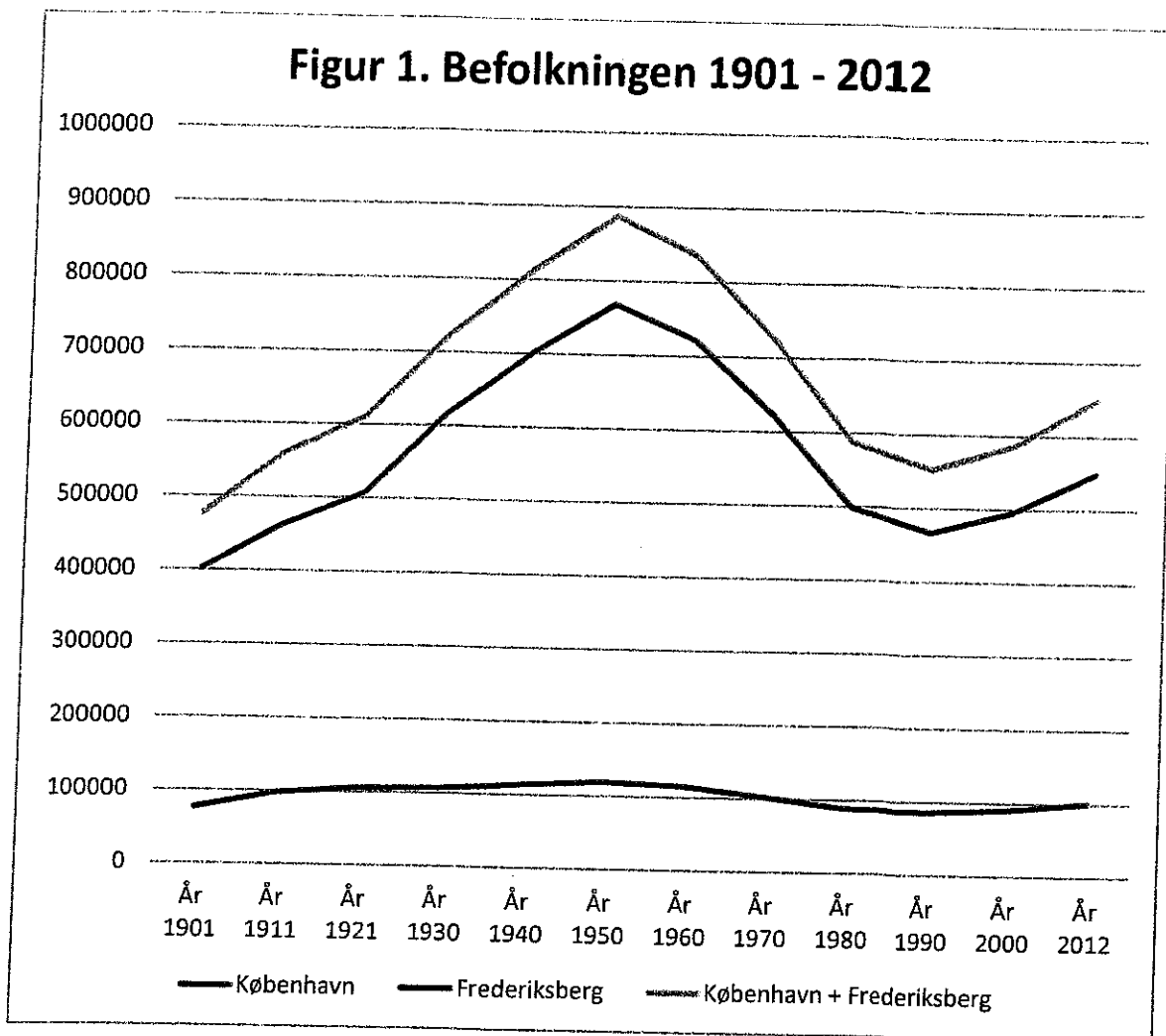
Størrelsen af befolkningen i København har indenfor de seneste godt et hundrede år været påvirket af tre markante tendenser.

Siden slutningen af 1800-tallet og frem til midten af 1900-tallet steg antallet af indbyggere i Københavns kommune konstant og med næsten en fordobling af indbyggertallet til følge. Årsagen skal søges i den tiltagende vandring fra land til by som følge af først industrialiseringen siden den totale ændring af erhvervsstrukturen, der fandt sted. Ligeledes spiller stigningen i levealderen en betydelig rolle.

Fra midten af 1900-tallet og frem til slutningen af århundredet falder befolkningstallet markant i Københavns kommune. Det reduceres med mere end en tredjedel som følge af omfattende saneringer af boligmassen og en deraf følgende udflytning til områder i omegnen af København dvs. uden for Københavns Stift. Samtidig ønsker en større andel af befolkningen at bo tættere på naturen. Denne udhuling af de gamle storbyer ses overalt i Europa.

I de seneste 15-20 år er tendensen så igen vendt, ligesom det også sker i byer, København kan sammenligne sig med. Der bygges nye boliger i bykernen, og arealer der ikke tidligere fandtes egnet til boliger inddrages på spektakulær måde i boligmassen. Befolkningen i København er derfor vokset i de senere år, og det forventes, at denne udvikling vil fortsætte i hvert fald de næste 15-20 år. Befolkningstilgangen får dermed en anden geografisk fordeling end tidligere.

I efterfølgende figur vises befolkningens udvikling i København (kommunen) fra 1901 til 2012. I figuren er tallene for Frederiksberg anført til sammenligning. De viser samme tendenser på Frederiksberg som i København, dog i knapt så udtalt grad. I figuren er ligeledes afsat det samlede indbyggertal for København og Frederiksberg.

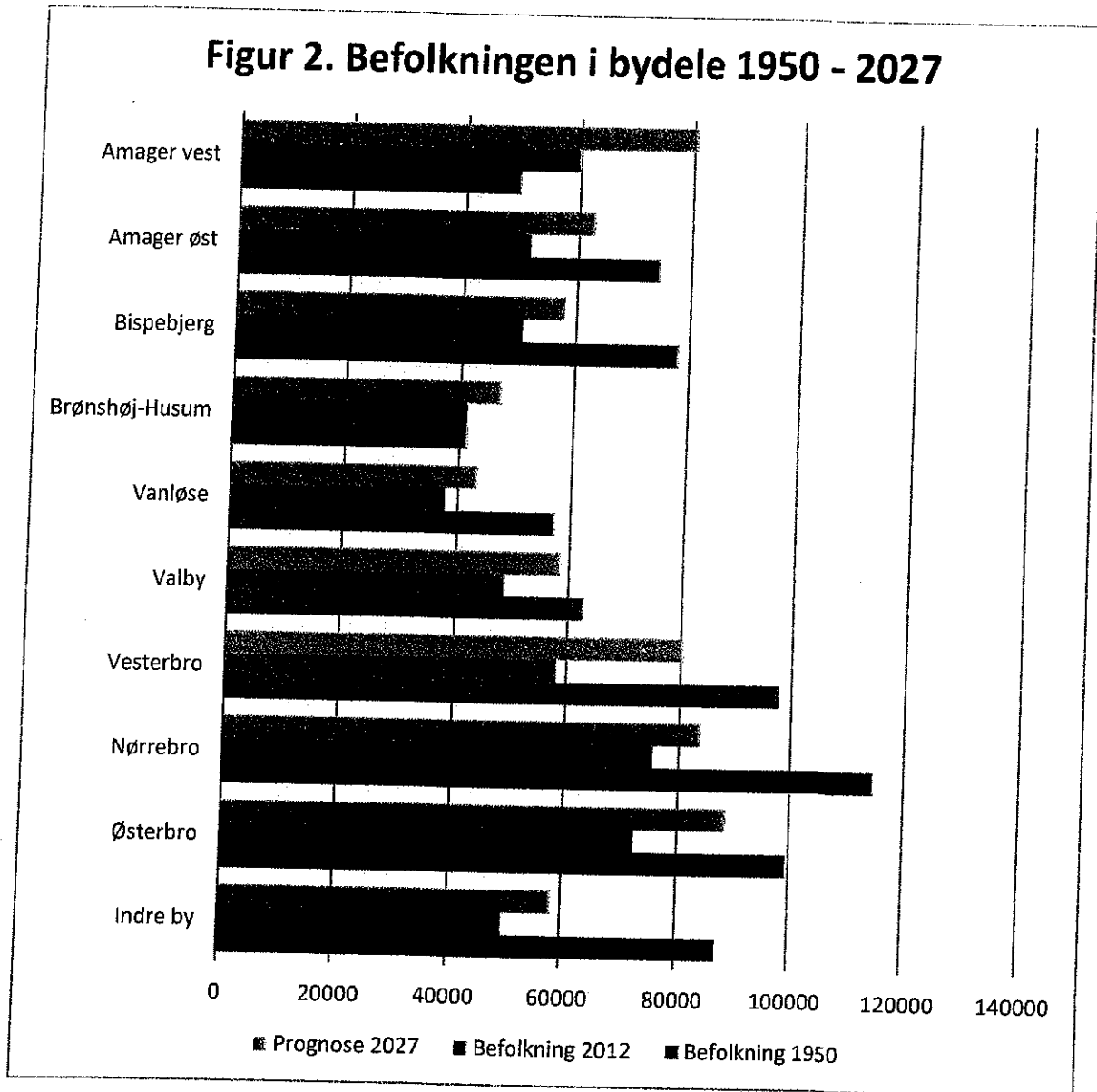
Kilde: Københavns Kommune, Koncernservice, Statistik, samt Frederiksberg Kommune.

I 1901 var folketallet i København på 400.000, medens det i 1950 var steget til knapt 770.000, altså næsten en fordobling af befolkningen på ca. 50 år. Tilbagegangen fra toppunktet i 1950 til lavpunktet i 1990 tog altså 40 år og reduktionen i antallet af indbyggere var på godt 300.000, således at befolkningen i 1990 udgjorde ca. 466.000 personer.

Efterfølgende stiger befolkningstallet igen, og det prognosticeres, at befolkningstallet i 2027 vil være på ca. 666.000 personer, altså 38 år efter lavpunktet en stigning på ca. 200.000 indbyggere.

Udviklingen i befolkningen er ikke jævnt fordelt over de københavnske bydele, hvilket fremgår af figur 2, hvor indbyggertallet fra 1950 er sammenlignet med i dag og om 15 år (2027).

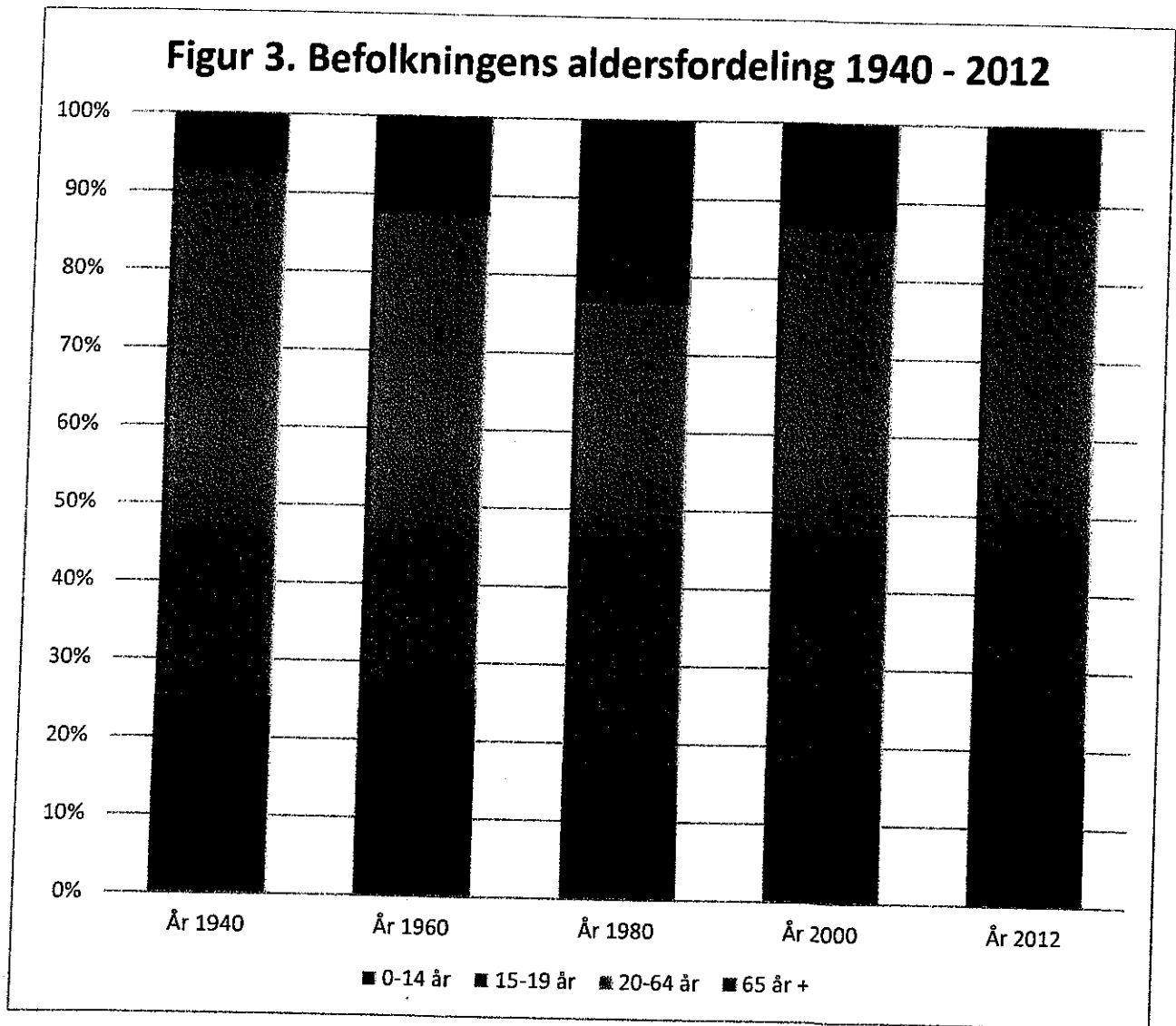
Figur 2. Befolkningen i bydele 1950 - 2027

Kilde: Københavns Kommune, Koncernservice, Statistik.

Figuren viser linjerne i de hovedtendenser, der er anført ovenfor: At det var på broerne, Østerbro, Nørrebro og Vesterbro, at befolkningen koncentreredes og reduceredes gennem det tyvende århundrede. Ligeledes viser figuren de steder, hvor den nye udvikling er i gang og vil tage fart. Det er først og fremmest i bydelen Amager vest, hvor befolkningen som det eneste sted forventes at være større i 2027 end i 1950. Også bydelene Vesterbro (der også omfatter Kgs. Enghave med Teglholmen og Sluseholmen) og Østerbro (med Nordhavnsområdet) har en forventet befolkningsudvikling større end København som helhed.

I forbindelse med de meget store talmæssige ændringer af befolkningen i København, har der også været strukturelle ændringer, hvor aldersfordelingen af befolkningen er den mest interessante. I figur 3 er denne fordeling vist fra 1940 til 2012.

Kilde: Københavns Kommune, Koncernservice, Statistik.

Figuren viser markante ændringer af aldersstrukturen i København. I Årene 1940 og 1960 udgør den yngre befolkning (under 20 år) godt en fjerdedel af befolkningen, medens den efterfølgende udgør mindre end en femtedel. Omvendt med den andel af befolkningen, der befinder sig i den erhvervsaktive alder (20 - 64 år), der nu udgør godt 70 % af befolkningen. Den ældre del af befolkningen (+65 år) voksede markant i perioden frem til 1980, hvor andelen udgjorde næsten en fjerdedel af befolkningen. I dag udgør den ældre del af befolkningen (kun) ca. 10 %.

Andre forhold kunne beskrives med hensyn til befolkningens udvikling men medtages ikke her. Blot skal det nævnes, at en væsentlig del af de voksne københavnske indbyggere lever alene, knapt 60 %, medens ca. 40 % lever i parforhold.

Frederiksberg:

For Frederiksberg kommune har der været tale om knapt så markante udsving, hvor befolkningstallet med i alt 100.215 indbyggere pr. 1. januar 2012 i dag befinder sig på samme niveau som omkring år 1916. Befolkningstallet toppede omkring 1950 med i alt 118.993 indbyggere. I perioden 1916 til 1960 blev der bygget yderligere to kirker i Frederiksberg provsti (Lindevang kirke 1930 og Flintholm kirke 1960). Der henvises i øvrigt til fig. 1 ovenfor.

For Frederiksberg forventes frem til 2025 en jævn stigning i folketallet til 111.482 indbyggere.

D. Overordnet konklusion om nødvendigheden af strukturelle tilpasninger af den kirkelige struktur.

Som foranstående afsnit har vist, er der tale om markante ændringer i udviklingen i den københavnske befolkning.

Københavns nuværende kirkelige struktur er således opbygget til en væsentligt større befolkningsgruppe, som har haft en anden tradition for at anvende kirken. Siden 1950'erne er store dele af denne befolkning flyttet ud af byen til Roskilde og Helsingør stifter, som på tilsvarende vis har oplevet en befolkningstilvækst. Den seneste søgning mod København har ikke opvejet udflytningen, idet der siden 1950 er blevet netto 228.563 færre indbyggere i København svarende til en fjerdedel af befolkningen.

Også for Frederiksberg er strukturen tilpasset en større befolkningsgruppe.

Sammenholdes oplysningerne om befolkningsudviklingen med befolkningens fordeling på de enkelte bydele ses samtidig tydeligt de forskydninger, der er sket i de enkelte bydele imellem. Sammenholdes disse oplysninger tillige med den nuværende kirkelige struktur, tegner sig et klart billede af nødvendigheden af at foretage tilpasninger, således at folkekirken også kan være til stede i de nye bydele i København - Sydhavn, Ørestad og på sigt Nordhavn.

Udviklingen i befolkningstallet kan imidlertid ikke stå alene, da debatten om kirkelukninger i København også handler om befolkningens sammensætning og udviklingen i medlemsprocenten.

Der findes få historiske opgørelser, men Danmarks Statistik har siden midten af 80'erne opgjort kirkestatistik i "Statistiske Efterretninger".

Pr. 1. januar 1990 var der 365.542 medlemmer af folkekirken i Københavns Kommune svarende til 78,3 %. Pr. 1. januar 2000 var antallet af medlemmer faldet til 339.000 svarende til en medlemsprocent på 68,4 %, og pr. 1. januar 2012 var antallet 322.458 medlemmer svarende til en procent på 58,7 %. I absolutte tal svarer det til et tab på 34.084 medlemmer siden 1990, og vel at mærke over en periode, hvor indbyggertallet i København er stigende.

Fortsætter denne udvikling uændret, kan det - med et skønnet årligt fald i medlemsprocenten på omkring 1 % - således forventes, at i 2025 vil under halvdelen af Københavns befolkning vil være medlem af folkekirken.

Selvom befolkningstallet ventes at stige frem til 2025, forventes medlemstallet for Københavns kommune at være fortsat faldende.

I Frederiksberg kommune ses tilsvarende en faldende medlemsprocent. For Frederiksberg foreligger der dog først oplysninger om medlemstal fra 2004. Pr. 1. januar 2004 var der 66.129 medlemmer af folkekirken i Frederiksberg Kommune svarende til 72,1 %. Pr. 1. januar 2007 var antallet af medlemmer faldet til 64.350 svarende til en medlemsprocent på 69,8 %, og pr. 1. januar 2012 udgør antallet 65.345 medlemmer svarende til en medlemsprocent på 65,2 %. Fra 2004 til 2012 har der således været et fald på 6,9 % i antallet af folkekirkemedlemmer uanset, at der i samme periode har været en stigning i befolkningstallet på 8.494 personer eller 9,26 %. Fortsættes denne udvikling må det i 2025 forventes, at medlemstallet er faldet yderligere til omkring 55 %.

Som det fremgår, har der inden for de seneste 30 år også været en betydelig nedgang i medlemstallene, en nedgang der kombineret med den generelle nedgang i befolkningen i de to kommuner ikke er afspejlet i den kirkelige struktur, der stort set er den samme, som da antallet af indbyggere i København toppede, og der samtidig var en betydeligt højere medlemsprocent.

Disse ændringer har samtidig også den konsekvens, at der bliver stadig færre til at bære udgifterne til folkekirken i København.

Med de foreslåede lukninger af et antal kirker i Københavns og Frederiksberg kommuner er der ikke tale om et ønske om at afvikle folkekirken de pågældende steder, men set i sammenhæng med visionen for folkekirken i København er det et ønske om at kunne foretage en ændret fordeling af de ressourcer, der er til rådighed, herunder bl.a. at frigøre ressourcer fra bygninger og personale til en styrkelse af det kirkelige arbejde. Det er således heller ikke ønsket at nedlægge de gode aktiviteter, der udgår fra den enkelte kirke, men gode aktiviteter vil kunne fortsætte andre steder og gerne med mulighed for at give et bredere udbud af en høj kvalitet. Befolkningen og folkekirkemedlemmerne i de berørte sogne vil således fortsat skulle betjenes, have mulighed for deltagelse i kirkelige og kulturelle aktiviteter m.m. Blot kommer det fremover til at ske fra bl.a. nabokirkerne i nærområdet.

Samtidig er der som tidligere nævnt tillige et behov for at frigøre ligningsmidler til opførelse af kirker i de nye, store bydele i København. I forbindelse med de omfattende bysaneringer og tilbageflytningen til byen er der sket en forskydning i befolkningens bosætning i de forskellige bydele, jfr. afsnit C, figur 2. Figuren afspejler således blandt andet den befolkningsudvikling, der forventes i forbindelse med udviklingen af de nye bydele Kgs. Enghave med Teglholmen og Sluseholmen på Vesterbro, Ørestad i Amager vest og Nordhavnsudbygningen på Østerbro.

I den kommunale planlægning arbejder Københavns Kommune tillige med udviklingsplaner for området "Sydhavn". I det kommunale regi omfatter området Sydhavn udover Sluseholmen og Teglholmen, der hører under *Sydhavns sogn*, tillige områderne Enghave Brygge, der er beliggende øst for H.C. Ørstedsværket, og Havneholmen, der beliggende ved Fisketorvet. Områderne Enghave Brygge og Havneholmen hører under *Absalons sogn*.

Området Sydhavn er på vej til at blive en af Københavns nye, store bydele og på sigt skal Sydhavn rumme i alt 9.000 boliger og 22.500 arbejdspladser. Allerede nu bor der ca. 3.500 københavnere på Sluseholmen og Teglholmen, der vil være under fortsat udbygning i en længere årrække frem, og der er derfor planer om inden for en kortere tid at opføre en ny kirke på Teglholmen til erstatning for Sjælør kirke, der blev taget ud af folkekirkelig brug i 2008 og afhændet til KFUM. I Sydhavns sogn, som Sluseholmen og Teglholmen hører under, er befolkningstallet pr. 1. januar 2012 på 16.406 og medlemstallet på 9.367, men tallene forventes som oven for anført at stige i takt med udbygningen af området.

I følge Københavns Kommunes handlingsplan 2012 for Ørestaden omfatter denne nye, store bydel i dag 5.186 boliger med 9.667 indbyggere og ca. 11.310 (2009) arbejdspladser. Den fortsatte udbygning af Ørestad vil strække sig over en længere årrække, men de seneste års store byggerier betyder, at flere af bykvartererne allerede har taget form. I 2025 forventes ca. 21.700 indbyggere i Ørestaden. Med udgangspunkt i den generelle udvikling i antallet af medlemmer i folkekirken vil antallet af folkekirkemedlemmer i Ørestaden i år 2025 være omkring 9.000 medlemmer. Der vil derfor være grundlag for at oprette et nyt sogn og *på sigt* opføre en ny kirke i området Ørestad Syd. I det område af Ørestaden, som det i givet fald vil være relevant at udskille til et selvstændigt sogn er befolkningstallet pr. 1. januar 2012 på 5.335 personer, hvoraf 2.822 personer medlemmer af folkekirken.

I henhold til den vedtagne lokalplan samt oplysninger på Københavns Kommune hjemmeside vedrørende Nordhavnsområdet forventes det, at første etape af udbygningen af Nordhavnen - Århuskvarteret - vil skabe omkring 7.000 arbejdspladser og boliger til i alt 2.500 personer. Frem mod 2050 er det dernæst forventningen, at den nye del af Nordhavnen vil kunne udvikles til at huse 40.000 indbyggere og 40.000 arbejdspladser. Realiseres disse planer vil det på sigt også kunne komme på tale at skulle bygge en ny kirke i dette område.

E. Generelle bemærkninger til den anvendte model i forbindelse med beskrivelse af de kirker, der er foreslået taget ud af brug.

Fra bispeembedets side er der tilstræbt så stor ensartethed som muligt i beskrivelsen af det enkelte sogn og den enkelte kirke, som indgår i debatoplægget vedrørende de kirker, som stiftsrådet og bispeembedet har stillet forslag om at blive taget ud af brug.

Med henblik på bl.a. at opnå en ensartethed i beskrivelserne er der opstillet 10 overordnede punkter, der danner udgangspunkt for beskrivelsen af den enkelte kirke. Punkterne uddybes nærmere nedenfor.

1. Lokalhistorien før sognets oprettelse.

Dette afsnit rummer en kort beskrivelse af det geografiske område, hvor sognet blev oprettet. Lokalhistorien kan have betydning for forståelsen af den folkelige baggrund på stedet. Hvilken form for bebyggelse var der i begyndelsen, og hvilken form for bebyggelse blev rejst i de første årtier af sognets historie som baggrund for befolkningsudviklingen og befolkningssammensætningen de følgende årtier.

2. Sognets oprettelse.

Der kan være god grund til at skelne mellem sognets oprettelse og opførelsen af sognekirken. Derfor beskrives det, hvordan sognet opstod, hvorfra det er udskilt og hvilke initiativer, der lå til grund. Det nævnes også, hvis der er enkeltpersoner eller grupper, som har spillet en særlig rolle i denne forbindelse, da det kan have betydning om sognet er udskilt ved en administrativ afgørelse alene, eller om der er tale om et bevidst initiativ fra kredse eller personer med baggrund i eksempelvis Københavns Kirkesag / Kirkefondet.

3. Kirkens bygningshistorie.

3.1. Initiativtager.

Der er en nær sammenhæng mellem initiativ og økonomi, jfr. pkt. 3.2. I dette afsnit vil hovedvægten være lagt på omtale af, hvem, der tog initiativ til opførelsen af kirkebygningen, var det offentlige myndigheder, var det enkeltpersoner, var det lokale engagerede eller var det kredse omkring Udvalget for Københavns Kirkesag eller Københavns Kirkefond.

3.2. Økonomi.

I denne forbindelse beskrives det, hvor meget det i datidens penge kostede at opføre den pågældende kirke. Yderligere oplyses det, hvor pengene kom fra. Var der tale om foreliggende startkapital, donationer fra enkeltpersoner, lokal indsamling eller støtteindsamling i andre sogne i København eller i provinsen.

3.3. Kort beskrivelse af kirkebygningen.

Her gives en kort beskrivelse af kirkebygningen herunder, hvilke arkitektoniske og bygningsmæssige kvaliteter kirken rummer. Som bilag til dette afsnit vedhæftes de indhentede udtalelser fra den kgl. bygningsinspektør, Nationalmuseet og evt. Kulturstyrelsen.

3.4. Kort beskrivelse af kirkens inventar.

Her gives med udgangspunkt i de indhentede konsulenterklæringer, jfr. ovenfor under pkt. 3.3, en kort omtale af kirkens inventar. Det beskrives, om der er inventardele, der vil kunne udtages og anvendes andre steder, og om der er inventardele, der findes bevaringsværdige, og som samtidig vurderes at være uløseligt knyttet til netop dette kirkerum.

Det bemærkes, at oplysningerne i dette punkt i alle tilfælde kun er en indikation, idet der gøres særligt opmærksom på, at der skal gennemføres et særligt syn og en særlig registrering ved **Nationalmuseet** af inventardele for hver enkelt af de kirker, der tages ud af ud af brug.

4. Sognets historie.

4.1. Sognemenighedens og det kirkelige arbejdes historie.

Selvom der overordnet set synes at være mange fælles træk omkring sognenes tidlige historie med oprettelse af menighedssamfund og kirkelige arbejdsgrane, så er det også med til at tegne billedet af det enkelte sogn, når der bringes en kort beskrivelse af sogne- og kirkelivet i det konkrete sogns tidlige historie.

For mange af sognene i København og Frederiksberg, ja, måske alle, er det og har det været af afgørende betydning, hvilke præster, der har virket i det pågældende sogn. Derfor hører det, hvor det er relevant, også med til beskrivelsen af det enkelte sogns historie, at være opmærksom på, om der har været enkeltpersoner, der har spillet en særlig rolle..

Dette afsnit skal tillige være med til kort at beskrive det eventuelle samspil mellem den offentlige kirke og de frie kirkelige initiativer, der er med til at forme det enkelte sogns kirkeliv og menighedsliv. Der vil i det store og hele tegne sig et ensartet billede fra kirke

til kirke med oprettelse af Menighedssamfund og en lang række aktiviteter. Et billede, der ændrer sig op gennem 1900-tallet med afvikling og nytænkning under indflydelse af ændringer i befolkningssammensætningen og under indflydelse af nye kirkelige og teologiske strømninger.

4.2. Sognemenigheden og det kirkelige arbejde i sognet i dag.

I dette afsnit gives en kort beskrivelse af det aktuelle kirkeliv ved den enkelte kirke.

Beskrivelsen gives i overskriftsform på baggrund af oplysninger hentet fra blandt andet det enkelte sogns hjemmeside og eventuelle kirkeblad sammenholdt med det indsendte statistiskema for 2011.

4.3. Menighedsrådet gennem tiden og i dag.

Her beskrives - i det omfang det skønnes relevant - forhold i forbindelse med menighedsrådet, herunder eventuelle oplysninger om sammensætningen af rådet på udvalgte tidspunkter i sognets historie.

På samme måde vil der også være mulighed for at se på situationen omkring menighedsrådet i dag, bl.a. sognets muligheder for at stille et fuldtalligt menighedsråd. I sidstnævnte sammenhæng ses alene på de to sidste menighedsrådsperioder (8 år). Endvidere kan det give anledning til at omtale antallet af sognebåndsløserne i menighedsrådet, da dette kan være med til at afspejle den lokale forankring og interesse for deltagelse i kirkens og menighedsrådets arbejde.

5. Kirkelig statistik og økonomi.

5.1. Statistiske oplysninger 1961 / 1974 / 1986 / 1998 / 2011.

Det har været muligt at opstille sammenlignelige tal for den sidste periode på 50 år med et ensartet interval. Denne opstilling beskriver både en generel udvikling i folketallet og i det kirkelige liv i København og på Frederiksberg som helhed og i det enkelte sogn.

De anførte statistiske oplysninger for hvert sogn vil følge som bilag og blive kommenteret kortfattet.

5.2. Gennemgang af sognets statistik for 2011.

De statistiske skemaer for 2011 fra sognene i Københavns stift er udbygget i forhold til de tidligere år, så de giver et mere detaljeret billede af gudstjenesteliv og aktiviteter i det enkelte sogn. Der knyttes kommentarer til enkelte punkter i statistiskemaet for det konkrete sogn, og sognets aktivitetsniveau sammenholdes med de gennemsnitlige tal for aktiviteter i provsti og kommune.

5.3 Sognets aktuelle økonomi.

Her beskrives kort sognets aktuelle økonomi, bl.a. sammenholdt med oplysninger om økonomien generelt.

6. Sognet i lokalsamfundet.

Såvel udviklingen gennem de sidste årtier som kommende kommunale udviklingsplaner er vigtige forhold at være opmærksom på. Det er ikke uden betydning, hvilke former for bysanering og nybyggeri, der eventuelt måtte være planer om, da det kan have indflydelse på befolkningsudviklingen og -sammensætningen i det pågældende område.

Det omtales også, hvis sognet på en eller anden måde måtte indgå med en aktiv rolle i lokalsamfundet.

7. Indgår sognet i samarbejde med nabosogne i og/eller uden for provstiet.

Gennem de senere år er det i højere og højere grad blevet en del af den folkekirkelige hverdag og nødvendighed at sogne løser opgaver i fællesskab. Derfor hører det også med i billedet, om der f.eks. er fælles kordegnkontor, og om der er opgaver inden for diakoni (kirkeligt socialt arbejde) eller kateketik (kirkelig undervisning), som løses i fællesskab mellem to eller flere sogne i et lokalområde.

8. Løser dette sogn særlige kirkelige eller kulturelle opgaver for provsti, stift eller folkekirke.

Der er sogne, som har fået en særlig status eller rolle i forbindelse med løsning af fælles opgaver. Dette nævnes i det omfang det findes relevant.

9. Kirkens ejerforhold.

Hvad kan der siges om den fremtidige brug af denne kirkebygning?

Bør bygningen bevares og kan den bruges til andet formål?

Der redegøres for kirkens ejerforhold.

På baggrund af de indhentede udtalelser fra den kgl. bygningsinspektør og Nationalmuseet samt eventuelle oplysninger fra Kulturstyrelsen vil spørgsmålet om den fremtidige brug af kirkebygningen blive omtalt her. Det beskrives om kirkebygningen eventuelt kan overgå til anden anvendelse, og om der måtte være eventuelt begrænsninger i forhold til en ændret indretning af kirkerummet i den forbindelse.

I forbindelse med dette og det følgende punkt kan spørgsmålet om kirkebygningens beliggenhed og synlighed i bybilledet have betydning og vil derfor blive berørt, hvor det skønnes relevant.

10. Det fremtidige kirkeliv og den gejstlige betjening.

Hvilke justeringer af sognegrænserne kan i givet fald komme på tale?

Kan sognet lægges sammen med et eller flere nabosogne?

I dette afsnit vil spørgsmål vedrørende det fremtidige kirkeliv og den fremtidige gejstlige betjening af sognet blive behandlet, herunder overvejelser omkring videreførelse af de kirkelige aktiviteter andre steder, f. ex. i nabokirker eller sammen med andre aktører. Endvidere vil spørgsmål om sammenlægning med et nabosogn eller anden justering af sognegrænserne indgå.

Om det til grund liggende materiale:

Til grund for udfyldelsen af de oplistede punkter vedrørende den enkelte kirke er anvendt almindeligt tilgængeligt materiale.

Når det gælder sognets tidlige historie frem til ca. 1950 er oplysningerne hovedsageligt hentet fra ”Personalhistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste- og sognehistorie 1849 – 1949” samlet og udgivet af Paul Nedergaard, Bind 1 Københavns stift. København 1951.

Supplerende hertil er anvendt en række bøger og artikler om kirkesagens og Kirkefondets tidlige historie og senere udvikling suppleret med oplysningerne i skiftende årgange af Kirkelig Håndbog.

Afsluttende bemærkning:

Som det er fremgået af foranstående er det med udgangspunkt i de 10 punkter hensigten at tilstræbe så stor en ensartethed i beskrivelserne af de enkelte kirker som muligt. Samtidig er det dog vigtigt at understrege, at en endelig beslutning om at indstille en kirke til at blive taget ud af brug nødvendigvis må træffes ud fra en samlet vurdering af de tilvejebragte oplysninger for den enkelte kirke.

Københavns Stifts Bispeembede,

9. november 2012

Bilag nr 4

BISKOPPEN OVER KØBENHAVNS STIFT

Nørregade 11 · 1165 København K · Telefon 33 47 65 00 · E-mail: kmkbh@km.dk

Den 9. november 2012
Løbenr. 94493/12

Høringsbilag 2

til høringsbrev af 9. november 2012 til Solbjerg Sogns Menighedsråd

Solbjerg kirke, 1908, Sognekode 7103

Nedenfor gives en konkret beskrivelse af Solbjerg sogn på baggrund af den opstillede 10-punkts model, jfr. bilag 1. I forbindelse med nærværende beskrivelse vil menighedsrådets bemærkninger til det udsendte debatoplæg tillige blive behandlet.

1. Lokalhistorien før sognets oprettelse.

Omkring 1835 var der ca. 1500 indbyggere på Frederiksberg. De fleste veje, bl.a. Smallegade, var endnu markveje, og landevejen Gl. Kongevej var ubebygget uden for Værnedamsvej. I årene 1866-70 tog byggeriet på Frederiksberg dog til bl.a. i kvarteret omkring Gl. Kongevej og H.C. Ørstedesvej, og i de følgende år førtes bebyggelsen endnu længere ud.

Om situationen på den tid, da sognet blev oprettet, oplyses følgende i Dansk Sogne- og Præstehistorie (1951, Paul Nedergaard): "Solbjerg sogn hører som sogn betragtet til de mere begunstigede. Det fik ganske vist ved oprettelsen en temmelig stor udstrækning og en ikke helt bekvem form (som et timeglas, smallest på midten). Til gengæld er befolkningsforholdene af en sådan art, at det skal blive vanskeligt i hele København at finde noget tilsvarende. Det er mangfoldigheden og forskelligheden af mennesketyper, der kendetegner dette sogn og gør det til en meget tiltalende arbejdsmark. ... Bebyggelsen er mere blandet og afvekslende end i København. I Solbjerg sogn findes villakvarterer og gader med store lejligheder, men på den anden side også nogle af de fattigste strøg inden for kommunen. Der er stille, gammeldags veje, hvor pensionister og enlige bor men også strækninger, der væsentligst bebos af yngre arbejderfamilier med mange børn osv."

2. Sognets oprettelse

Sognet blev udskilt fra Frederiksberg sogn og Skt. Lukas sogn 9. maj 1908.

Allerede fra indvielsen af Sankt Lukas kirke i 1897 henlagde menigheden i denne kirke midler i en fond til opførelse af en hjælpekirke i sognet, da befolkningen på Frederiksberg var i meget hastig tilvækst, jfr. nedenfor.

3. Kirkens bygningshistorie.

Kirken er opført 1908. Kirkens arkitekt var Kristoffer Varming.

3.1. Initiativtager.

Skt. Lukas sogns menighed tog initiativ til oprettelsen af Solbjerg sogn og opførelsen af kirken. Menigheden i Sankt Lukas sogn havde endvidere indsamlet 20.000 kr. til den nye kirkes opførelse.

3.2. Økonomi.

Frederiksberg kommune skænkede grunden til kirkebyggeriet, mens det var Frederiksberg Kirkesag, der gennem indsamlinger tilvejebragte det resterende beløb af byggesummen, der var på i alt 84.000 kr.

3.3 Kort beskrivelse af kirkebygningen.

Kirken er opført i røde mursten med rødt tegtag. Kirken er tegnet som et rektangulært langhus med tårn indbygget i vest og en tværfløj med menighedslokaler og kontorer ved korpartiets sydside. Selve vestfacaden brydes af det 36 meter høje tårn og krones af en række koblede glamhuller. Hovedindgangen er fra Howitzvej gennem en sandstensindrammet portal. Stilen er middelalderlig blandet med en form for baltisk barok.

Kirkerummet er hvidkalket med rundbuede vinduer. Loftet er tøndehvælvet. Ved hjælp af døre kan menighedslokalet sættes i forbindelse med kirkerummet.

I 1977 blev pulpituret ved vinduerne nedtaget, og i efter en brand i 1980 fik kirken helt nyt inventar. Det nye interiør er i lyse farver og belysningen blev fornyet ved arkitekt Gustav Vallentiner. Derudover fik kirken en ny totaludsmykning udført af maleren Bodil Kaalund.

Der henvises til de vedhæftede udtalelser fra Nationalmuseets og den kgl. bygningsinspektør.

3.4 Kort beskrivelse af kirkens inventar.

Kirkens inventar er som anført ovenfor fra 1980.

Kirkens orgel, der er fra 1977, er bygget af Jensen & Thomsen Orgelbyggeri. Orglet har 20 stemmer.

Kirken har 400 siddepladser.

Ifølge Den kgl. Bygningsinspektør tillægges det nye inventar ingen særlig værdi.
Der henvises i øvrigt til Nationalmuseets og Den kgl. Bygningsinspektørs udtalelser.

4. Sognets historie.

Sognegrænserne er blevet omlagt i bl.a. 1926 i forbindelse med oprettelsen af Lindevang sogn.

4.1. Sognemenighedens og det kirkelige arbejdes historie.

Solbjerg menighed er udgået fra Skt. Lukas menighed, hvor den senere biskop H. Ostenfeld havde fungeret som præst siden 1897.

Da H. Ostenfeld medbragte en stor del af sin menighed fra den nærliggende Skt. Lukas Kirke til det nye Solbjerg sogn, dannedes der hurtigt et menighedssamfund med en storkreds af frivillige, og som følge af den gode søgning til kirken måtte også nye arbejdsområder sættes i gang. Blandt de nye initiativer var 2 søndagsskoler, bladuddeling, menighedsplejearbejde, bibelkredse og missionerende møder. Sognet opdeltes i øvrigt i 2 to distrikter med hver sin præst og hver sin menighedspleje med tilhørende aktiviteter.

I årene 1911-1937 fungerede provst Hans Koch som sognepræst ved Solbjerg kirke, og hans nære tilknytning til studenterbevægelsen medførte, at et stort antal akademikere blev hyppige kirkegængere i kirken, hvilket sammen med en række andre årsager var medvirkende til at give menigheden et vist præg af kulturelt udsyn og bredere horisont.

Kirkelig Håndbog 1963 oplyser i øvrigt om sognet: Jævnt gode kirkelige forhold, menighedslokaler ved kirken, folkekirkeligt arbejde uden partiretning, spejderarbejde, søndagsskole, kirkeblad, menighedsråd ved fredsvalg.

Sognets første præst var som nævnt den senere biskop Harald Ostenfeld.

Sognet har gennem tiden ikke haft et egentligt kirkeligt retningspræg, men til gengæld har der gennem årene været markante præster i sognet som Hans Koch, N.J. Rald og Johs. Eilschou-Holm.

4.2. Sognemenigheden og det kirkelige arbejde i sognet i dag.

Sognets hjemmeside tegner et billede af et almindeligt arbejdende folkekirkeligt sogn år 2012.

På sognets hjemmeside nævnes der følgende aktiviteter:

Voksenkoret "Solbjerg Lag" ved kirkens organist, "babysalmesang" ved musikpædagog Annika Hamann, "besøgstjeneste" ved frivillige besøgsvenner og "åben kirke"

4.3. Menighedsrådet gennem tiden og i dag.

Menighedsrådet har været fuldtalligt i såvel valgperioden 2004-2008 som valgperioden 2008-2012. Af menighedsrådets 9 valgte medlemmer bor 3 i sognet.

5. Kirkelig statistik og økonomi.

5.1. Statistiske oplysninger 1961 / 1974 / 1986 / 1998 / 2011.

Som bilag medfølger en opstilling med de statistiske oplysninger for sognet i de anførte år. Det statistiske materiale er efterfølgende opstillet i tre skemaer:

- Et søjlediagram, der viser folketal, medlemmer, altergæster og summen af kirkelige handlinger (dåb, vielser og folkekirkelige begravelser/bisættelser)
Der gøres opmærksom på, at dåb indgår i summen af kirkelige handlinger i dette søjlediagram. I de Rådgivende Sociologers materiale Bilag 2, tabel a.2. omfatter kirkelige handlinger alene vielser og velsignelser samt kirkelige begravelser, men *ikke* dåb. Dåb fremgår af Bilag D, tabel d.1.
- Et kurvedigram over folketal, altergæster og summen af kirkelige handlinger - index 100 i 1961.
- Et kurvedigram, der viser dåb, vielse og begravelser/bisættelser hver for sig.

Kommentarer til de statistiske oplysninger:

Efter et fald i **folketallet** fra 10.644 i 1961 til 7.732 i 1986 er folketallet igen steget.

I perioden 2006 til 2011 er folketallet steget med 1050 personer fra 8.277 til 9.277 indbyggere i 2011..

I samme periode har der været en mindre stigning i **medlemstallet** på 256 medlemmer fra 5.878 i 2006 til 6.134 medlemmer i 2011.

Denne stigning har imidlertid været lavere end stigningen i folketallet, hvorfor **medlemsprocenten** i perioden 2006-2011 er faldet fra 71 % til 66 %.

Sammenholdes oplysningerne om medlemsantal med antallet af dåb i perioden 2006 til 2011, hvor der over perioden har været i alt 451 dåb, kan der alene på den baggrund konstateres en nettoafgang fra folkekirken på 195 medlemmer.

Faldet i medlemsprocenten i Solbjerg sogn følger tendensen i de øvrige sogne i provstiet, hvor faldet ligger mellem 4 og 8 %. Faldet i den gennemsnitlige medlemsprocent for provstiets sogne er 5 % i perioden 2006-2011. Faldet i medlemsprocenten i sognet svarer i øvrigt til det gennemsnitlige fald i perioden 2006-2011 for samtlige sogne i Københavns og Frederiksberg Kommuner. Der henvises til den af Rådgivende Sociologer udarbejdede: Analyse af

folkekirkedata, Bilag B, tabel b.4 og b.5. Materialet kan findes på stiftets hjemmeside under menupunktet "Stiftsrådet".

Antallet af **dåb** er i perioden 1986 til 2009 steget markant fra 18 døbte i 1986 til 94 døbte i 2009, hvorefter det igen har vist en vigende tendens til 78 døbte i 2011.

Antallet af **vielser** er i perioden 1961 til 2011 faldet fra 30 vielser om året til 10 vielser om året.

Antallet af dødsfald og **folkekirkelige begravelser** er i perioden 1974 til 2011 faldet fra henholdsvis 387 dødsfald og 345 folkekirkelige begravelser til 51 dødsfald og 40 folkekirkelige begravelser i 2011, hvilket sammen med antallet af dåb er med til at afspejle den ændring der er sket i befolkningens aldersmæssige sammensætning med en større andel unge og færre ældre indbyggere og folkekirkemedlemmer.

5.2. Gennemgang af sognets statistik for 2011.

Statistikskema 2011 vedlægges som bilag.

Gudstjenester: Det samlede antal af gudstjenester har i 2011 været i alt 92 med i alt 3400 deltagere eller et gennemsnitligt antal deltagere på 37. For 2011 andrager det gennemsnitlige antal deltagere i gudstjenester for sognene i Frederiksberg provsti 63 og for alle sogne i Københavns og Frederiksberg Kommuner 61. I forhold til gennemsnitstallet for såvel provstiets sogne som for alle sogne i Københavns og Frederiksberg Kommuner ligger den samlede gudstjenestedeltagelse i Solbjerg sogn således under middel.

Gennem antallet af deltagere til højmesser uden dåb afspejles den almindelige højmesstetilslutning ("kernemenigheden"). Der har i Solbjerg kirke været afholdt i alt 24 højmesser uden dåb med i alt 634 deltagere svarende til et gennemsnitligt deltagerantal på 26. For så vidt angår højmesser uden dåb tegner der sig ligeledes et billede af en gudstjenestedeltagelse under middel, såvel i forhold til det gennemsnitlige deltagerantal ved højmesser uden dåb for sognene i provstiet, 69 deltagere, som i forhold til gennemsnitstallet for alle sogne i Københavns og Frederiksberg kommuner, der også her ligger på 61 deltagere.

Kirkekoncerter: 8 koncerter med gennemsnitligt 140 deltagere. Det gennemsnitlige koncertantal og deltagerantal i provstiet ligger for 2011 på henholdsvis 13 koncerter og 81 deltagere. For sognene i Københavns og Frederiksberg kommuner er de tilsvarende gennemsnitstal for 2011 17 koncerter og 100 deltagere. I antallet af koncerter ligger sognet således under middel, men over middel i forhold det gennemsnitlige antal deltagere pr. koncert.

Dåb: i alt 78 dåb. Antal fødte i sognet var i 2011 i alt 159.

For 2011 lå sognets dåbsprocent således på 49 %. Den gennemsnitlige dåbsprocent for sognene i Frederiksberg provsti lå i 2011 på 70 % og for alle sogne i Københavns og Frederiksberg kommuner på 50 %. Dåbsprocenten i Solbjerg sogn ligger således umiddelbart under middel i forhold til gennemsnittet for provstiets sogne og middel i forhold til gennemsnittet for alle sogne i Københavns og Frederiksberg Kommuner. For god orden skyld bemærkes dog, at de høje dåbsprocenter ved henholdsvis Frederiksberg kirke (119%) og Frederiksberg Slotskirke (247 %) påvirker den gennemsnitlige dåbsprocent i provstiet stærkt i opadgående retning.

Vielser: Antallet af vielser var i 2011 10. Antallet af vielser har i perioden 2006 til 2011 ligget mellem 10 og 20 om året. Endvidere har der været 3 kirkelige velsignelser i 2011.

Dødsfald og begravelser: 51 dødsfald, hvoraf 40 er folkekirkeligt begravede, jfr. bemærkningerne herom ovenfor under pkt. 5.1.

Det samlede antal **kirkelige handlinger** (vielser/velsignelser og kirkelige begravelser) er i perioden 1974 til 2011 faldet fra 351 til 53. For 2011 andrager det gennemsnitlige antal kirkelige handlinger i provstiet 110 og for samtlige sogne i Københavns og Frederiksberg kommuner 75. Antallet af kirkelige handlinger i Solbjerg sogn (53) ligger således under middel i forhold til de øvrige sogne i både provstiet og Københavns og Frederiksberg kommuner.

Altergæster: Der er i 2011 noteret 1.258 altergæster. I 2011 var det gennemsnitlige antal altergæster for sognene i provstiet 2.172 og for sognene i Københavns og Frederiksberg Kommuner 2.584. Antallet af altergæster ligger således under middel både i forhold til det gennemsnitlige antal altergæster i provstiet og det gennemsnitlige antal altergæster for alle sognene i Københavns kommune.

Antal konfirmerede i 2011: 14.

Antal minikonfirmander påbegyndt i tællingsåret: 0.

Udtrædelser af folkekirken: 53.

Antal optagelser i folkekirken: 6

Aktiviteter i sognegård/kirke:

Der er gennemført i alt 53 aktiviteter med i alt 1252 deltagere eller gennemsnitligt 24 deltagere pr. aktivitet. I 2011 var det gennemsnitlige antal aktiviteter og deltagerantal for sognene i provstiet 212 aktiviteter og gennemsnitlig 24 deltagere pr. aktivitet og for sognene i

Københavns og Frederiksberg Kommuner er de tilsvarende tal 199 og 32. Antallet af aktiviteter ligger således under middel både i forhold til gennemsnittet for sognene i provstiet og for sognene i Københavns og Frederiksberg Kommuner, mens deltagerantallet ligger på niveau med det gennemsnitlige deltagerantal pr. aktivitet for provstiets sogne og under middel i forhold til det gennemsnitlige deltagerantal i sognene i Københavns og Frederiksberg Kommuner set under et.

De faste ældremøder har haft et gennemsnitligt deltagerantal på 29 deltagere, 6 foredragsarrangementer med gennemsnitligt 38 deltagere.

5.3. Sognets aktuelle økonomi.

Som grundlag for nedenstående bemærkninger anvendes det talmateriale, der er fremlagt af Rådgivende Sociologer i "Analyse af folkekirkedata" - Bilag til samlet analyse, Bilag E, tabel e.1. Samlede driftsomkostninger pr. sogn fra 2006 til 2010 og tabel e.2. Driftsomkostninger pr. medlem i hvert sogn fra 2006 til 2010. Materialet findes på stiftets hjemmeside og er tilgængeligt fra forsiden.

Det bemærkes videre, at de af Sociologerne oplyste tal for perioden 2006 til 2010 omfatter sognets driftsudgifter under note 0, 1, 2, 3 og 4 i den indtil 2010 gældende kontoplan. Der er i talmaterialet ikke taget hensyn til sognets indtægter under note 6. Der er derfor tale om bruttoomkostninger i det efterfølgende.

Med virkning fra regnskabsåret 2011 er der foretaget ændring af regnskabsprincipperne og indført en ny kontoplan, hvorfor det ikke umiddelbart er muligt at sammenligne regnskabstal for 2011 med tal for 2010 og tidligere. På den baggrund er der ikke medtaget tal for 2011.

Da Frederiksberg provsti er et selvstændigt ligningsområde, er der under dette punkt ikke foretaget sammenligning med tilsvarende tal for sognene i Frederiksberg og Københavns kommuner set under et.

For året 2010 andrager de samlede driftsudgifter for Solbjerg sogn 3.259.973 kr., og driftsudgifterne pr. medlem 531 kr.

For sognene i Frederiksberg provsti andrager den gennemsnitlige driftsudgift pr. medlem i 2010 610 kr.

For 2010 ligger driftsudgiften pr. medlem i Solbjerg sogn således over middel i forhold til den gennemsnitlige driftsudgift pr. medlem for sognene i provstiet.

I perioden 2006 til 2010 er de samlede driftsudgifter i Solbjerg sogn steget med 1,2 % fra 3.220.107 kr. til 3.259.973 kr., mens driftsudgiften pr. medlem er faldet 3,1 % fra 548 kr. til 531 kr. pr. medlem. Den gennemsnitlige driftsudgift pr. medlem for perioden 2006 til 2010 andrager **569 kr.**

I perioden 2006 til 2010 er de gennemsnitlige samlede driftsudgifter for sognene i Frederiksberg provsti steget med 0,5 %, mens den gennemsnitlige driftsudgift pr. medlem er faldet med 1 % fra 616 kr. til 610 kr. Den gennemsnitlige driftsudgift pr. medlem for perioden 2006 til 2010 andrager **642 kr.**

For **perioden 2006 til 2010** ligger den gennemsnitlige driftsudgift pr. medlem i Solbjerg sogn (569 kr.) således ~~over middel i forhold~~ til den gennemsnitlige driftsudgift pr. medlem for sognene i provstiet for samme periode.

6. Lokalsamfundet.

Der er gennem de sidste tyve år sket en udvidelse af boligmassen i Solbjerg sogn dels som nybyggeri, dels lejligheder i "Porcelæns Haven", der er den tidligere Porcelænsfabrik. Desuden er Copenhagen Business School udbygget, hvilket betyder, at mange studerende dagligt færdes i området, dog uden nødvendigvis at bo i sognet. Det forholdsvis nye Frederiksberg Centret med de mange forretninger har betydet, at der er kommet meget mere liv i gadebilledet. Kirken ligger også tæt på Frederiksberg Hovedbibliotek. Der bygges pt. mellem biblioteket og kirken. Det nye bybillede synes dog ikke umiddelbart at have haft større indvirkning på kirkelivet i Solbjerg sogn.

Området er i al væsentlighed fuldt udbygget. Der er dog bygget en ny retsbygning til brug for retten på Frederiksberg, og der planlægges en udvidelse af antal forretninger i Frederiksberg Centret, ligesom der påtænkes byfornyelse af bl.a. en række ejendomme på Howitzvej. Endelig planlægges opførelse af en række senior- og ældre/plejeboliger på Diakonissestiftelsen.

7. Indgår sognet i samarbejde med nabosogne i og/eller uden for provstiet.

Sognet indgår i Søndre pastorat bestående af Frederiksberg sogn, Frederiksberg Slotsogn og Solbjerg sogn. Dette har alene betydning for præsterne i Solbjerg sogn, idet de via regulativ også har forpligtelser både i Frederiksberg sogn og i Frederiksberg Slots sogn. Der deltages i provstisamarbejde vedrørende provstikoordinator med henblik på synliggørelse af folkekirken på Frederiksberg.

8. Løser dette sogn særlige kirkelige eller kulturelle opgaver for provsti, stift eller folkekirken.

Sognet og kirken løser hverken særlige opgaver for provsti eller stift, eller særlige kulturelle opgaver lokalt eller for Frederiksbeg/København.

9. Kirkens ejerforhold.

Hvad kan der siges om den fremtidige brug af denne kirkebygning?

Bør bygningen bevares? Kan den bruges til andet formål?

Matr. 60g Frederiksberg.

Kirken bestyres af menighedsrådet i henhold til de gældende bestemmelser herom i den kirkelige lovgivning.

Ved henvendelse til den Digitale Tinglysning i Hobro og den elektroniske tingbog kan det konstateres, at der den 20. december 1907 er tinglyst skøde på ejendommen med tillægstekst: "akt S6". Imidlertid findes det tinglyste skøde ikke i den indscannede akt. Det er således ikke umiddelbart muligt at få adgang til skødedokumentet for kirken med henblik på afklaring af eventuelle særlige forhold, der måtte vedrøre kirken og dens ejerforhold. Af indscannede og tidsmæssigt efterfølgende tinglyste deklARATIONER på ejendommen fremgår det dog, at "Solbjerg kirkes bestyrelse" i 1955 som ejer af ejendommen har underskrevet en tinglyst kontrakt med Frederiksbergs kommunes tekniske forvaltning om levering af fjernvarme. Skødet vil blive søgt tilvejebragt via Statens Arkiver.

Om kirkens fremtidige anvendelse anfører den kgl. bygningsinspektør:

"Solbjerg Kirke kan godt tages ud af brug som kirke og benyttes til andet formål.

Den omfattende renovering har gjort, at kirkens indre udtryk i dag ligger langt fra det oprindelige. Kirken kan derfor godt bære, at man arbejder frit med det indre og tilfører et nyt lag til en bygning, der været igennem meget.

Idet kirken allerede er omdannet i høj grad, kan man godt åbne op for muligheden, for en radikal omdannelse af kirkerummet.

Inventar kan fjernes uden, at dette forringer kirken, dog skal der tages stilling til Bodil Kaalunds frescoer."

Nationalmuseet bemærker følgende:

”Hvis Solbjerg kirke tages ud af brug til folkekirkelige formål, skal der tages hensyn til, at der er tale om en bygning med et så markant ydre, at den ikke egner sig til alle formål. Inventaret kan udtages og selve kirkerummet skal ikke nødvendigvis opretholdes i sin nuværende form. En række genstande bør bevares.”

10. Det fremtidige kirkeliv og den gejstlige betjening.

Hvilke justeringer af sognegrænserne kan i givet fald komme på tale?

Skal sognet lægges sammen med et nabosogn?

Såfremt Solbjerg kirke tages ud af folkekirkelig brug og sognet nedlægges, kan det fordeles på Frederiksberg sogn, Godthaab sogn og Lindevang sogn, evt. vil en del også kunne udskille til Sct. Markus sogn. I forbindelse med en eventuel opdeling af sognet vil det tillige være nødvendigt at overveje en ændret fordeling af præstenormeringen eventuelt således, at der overføres en del af sognets præstekvote til hvert af de modtagende sogne. De kirkelige aktiviteter ved kirken, som eksempelvis Solbjerg Lag og besøgstjeneste vil kunne over- og videreføres i de nye sognesammenhænge, jfr. nedenfor.

Bispeembedets bemærkninger til menighedsrådets høringssvar i forbindelse med det udsendte debatoplæg.

Der foreligger høringssvar fra Solbjerg Sogns Menighedsråd dateret den 15. maj 2012.

I sit høringssvar afviser menighedsråd og præster indledningsvis stiftsrådets indstilling om at lukke Solbjerg Kirke.

Til støtte herfor oplyser menighedsrådet, at befolkningssammensætningen i sognet har ændret sig med flere unge familier og en pæn, stor stigning i de sidste to år i antallet af kirkegængere.

Menighedsrådet hæfter sig videre ved, at forslaget om at lukke to kirker på Frederiksberg er begrundet i den trængte økonomi, men gør i den forbindelse opmærksom på, at Solbjerg kirke og menighedshus fremstår i perfekt stand. Vedligeholdelsesmæssigt vil Solbjerg kirke derfor ikke belaste budgettet mange år frem i tiden.

Menighedsrådet peger i sit høringssvar dernæst på de nye og planlagte bebyggelser i sognet og sammenholder disse nye bebyggelser med de områder, der i den generelle argumentation for københavnsområdet er trukket frem bl.a. som begrundelse for kirkelukninger: Ørestad, Sydhavn og Nordhavn. Menighedsrådet peger samtidig på Solbjerg Kirkes centrale beliggenhed i bybilledet.

Afslutningsvis bemærker menighedsrådet, at rådet bifalder den præmis, at kirken skal tænke fremadrettet, hvorfor rådet anmoder biskoppen om at udarbejde en folkekirkelig strategi, som ikke giver mindre, men mere kirke for pengene.

Menighedsrådets høringssvar på det udsendte debatoplæg giver mig anledning til følgende bemærkninger:

Det er en smertelig beslutning at skulle tage sognekirker ud af brug. Ikke desto mindre er det et ansvar, som stiftsrådet og bispeembedet må påtage sig i den aktuelle situation. Der er tale om et forløb, som efter mange års drøftelser i blandt andet Landemodet, ved stiftssamråd m.m. for alvor tog sin begyndelse for otte år siden, da det tidligere stiftsråd påbegyndte en gennemgang af den kirkelige struktur i Københavns og Frederiksberg kommuner med henblik på at fremkomme med et forslag til bispeembedet til nødvendige ændringer for at imødekomme fremtidens krav og vilkår. Det daværende stiftsråd afgav således også en rapport til bispeembedet med forslag til en fremtidig struktur, som blandt andet byggede på indstilling fra de enkelte provstier. Dette strukturarbejde er herefter taget op og videreført i det nuværende stiftsråd.

Der foreligger derfor på nuværende tidspunkt en grundig proces med afdækning af behovet for de nødvendige ændringer som grundlag for at pege på konkrete kirker med henblik på at reducere den folkekirkelige bygningsmasse og de dermed tilknyttede driftsudgifter.

Fra bispeembedets side skal der dernæst udtrykkes anerkendelse af det kirkeliv og menighedsliv, der gennem årene har fundet sted i Solbjerg kirke og sogn. Det er imidlertid også nødvendigt at bemærke, at Solbjerg sogn ikke indtager en særstilling, når det drejer sig om den aktuelle situation for sognene i provstierne i Frederiksberg og Københavns kommune.

Som anført i bl.a. høringsbilag 1 er der flere årsager til den situation, som folkekirkens sogne også på Frederiksberg står i på nuværende tidspunkt, og allerede for indeværende har provstiudvalget for Frederiksberg provsti gennem nogle år forholdt sig til en vanskelig økonomisk situation, som har været mærkbar for alle sognene i provstiet.

I løbet af perioden 2006 til 2011 har der for samtlige sogne i Frederiksberg provsti været et gennemsnitligt fald i medlemsprocenten på 5 % eller knap 1 % om året. Også i Solbjerg sogn har der været et gennemsnitligt fald på knap. 1 % om året.

Prognoserne for den kommende tid tilsiger et fortsat fald i medlemsprocenten af folkekirkemedlemmer også på Frederiksberg. Fortsættes udviklingen uforandret må det forudses, at medlemsandelen i løbet af få år vil komme under 60 %, og i den situation er det nødvendigt at anlægge et helhedssyn for folkekirkens fremtid for at sikre en kirkelig betjening som tjener både samtiden og fremtiden.

I perioden 1998-2011 har der været en mindre generel stigning i dåbsprocenten fra 47 % til 49 %. Antallet af dåb i sognet har dog samtidig vist en vigende tendens de seneste 3 år (2009 – 94 dåb, 2010 – 85 dåb og 2011 – 78 dåb).

Gennem medlemstal og dåbstal afspejles tilslutningen til folkekirken, og selvom der de senere år har været en lille stigning i dåbsprocenten vil den generelle udvikling i antallet af medlemmer i sognet indebære et stadig færre antal medlemmer til at bære folkekirkens udgifter.

Der er som anført ovenfor god grund til at udtrykke anerkendelse af det menighedsliv, der gennem årene har fundet sted ved Solbjerg kirke. Imidlertid er det min opfattelse, at det billede, der nu tegner sig af gudstjenesteliv, kirkelige handlinger og kirkelige aktiviteter ved Solbjerg kirke desværre ikke kvalificerer denne kirke frem for andre til at fortsætte som kirke.

For så vidt angår gudstjenester fremgår det af sognets statistiskema for 2010, at der i Solbjerg sogn har været afholdt i alt 98 gudstjenester med 3.596 deltagere svarende til et gennemsnitligt deltagerantal på 37. For 2010 er det gennemsnitlige antal deltagere pr. gudstjeneste for sognene i Frederiksberg provsti 60 og for alle sognene i Københavns og Frederiksberg kommuner 59. Ifølge

sognets indsendte statistikkema for 2011 er der afholdt i alt 92 gudstjenester med et samlet deltagerantal på 3.400 svarende til et gennemsnitligt deltagerantal på 37. For 2011 er det gennemsnitlige antal gudstjenestedeltagere pr. gudstjeneste for sognene i provstiet 63 og for alle sognene i Københavns og Frederiksberg kommuner 61. I forbindelse med en vurdering af gudstjenestelivet tegner antallet af deltagere ved højmesser uden dåb som nævnt et billede af sognets kernemenighed, og 2010 og i 2011 har det gennemsnitlige deltagerantal pr. til højmesse uden dåb i Solbjerg kirke været henholdsvis 22 deltagere og 26 deltagere. For provstiet har det gennemsnitlige deltagerantal pr. højmesse uden dåb været 56 deltagere i 2010 og 69 i 2011. For sognene i Københavns og Frederiksberg kommuner har de tilsvarende gennemsnitlige deltagerantal været 55 i 2010 og 61 i 2011. Der tegner sig således et billede af gudstjenesteliv i med en manglende tilslutning fra menigheden i Solbjerg sogn.

For så vidt angår kirkelige handlinger (vielser/velsignelser og kirkelige begravelser) fremgår det jfr. ovenfor pkt. 5.1, at antallet af kirkelige handlinger i 2011 (53) ligger under middel både i forhold til gennemsnittallet for provstiets sogne (110) og i forhold til gennemsnittallet for sognene i Frederiksberg og Københavns kommuner (75) set under et. I 2010 lå antallet af kirkelige handlinger i sognet på 81, som følge af et større antal kirkelige begravelser. Gennemsnitligt har antallet af kirkelige handlinger i sognet gennem de seneste 6 år (2006-2011) ligget på 65 kirkelige handlinger.

For så vidt angår de øvrige aktiviteter, der bl.a. er beskrevet på kirkens hjemmeside, finder jeg, at der er tale om meget begrænsede aktiviteter. Der er i et vist omfang tale om aktiviteter, der retter sig mod børnefamilierne, men herudover synes menighedsrådet ikke at have formet en vision for et fremadrettet nutidigt kirkeliv med adresse også til de nye beboere i sognet, som menighedsrådet bl.a. fremhæver i sit høringsvar.

Som det fremgår af sognets statistikkema for 2011, jfr. ovenfor, er der gennemført i alt 53 aktiviteter med i alt 1252 deltagere eller gennemsnitligt 24 deltagere pr. aktivitet og til sammenligning var gennemsnitstallene for sognene i provstiet 212 aktiviteter og gennemsnitlig 24 deltagere pr. aktivitet og for sognene i Københavns og Frederiksberg Kommuner var de tilsvarende tal 199 aktiviteter og gennemsnitligt 32 deltagere pr. aktivitet. Antallet af *aktiviteter* i sognet udgør således omkring $\frac{1}{4}$ af det gennemsnitlige antal i sognene i provstiet og i sognene i

Københavns og Frederiksberg Kommuner. Deltagerantallet pr. aktivitet i sognet ligger dog på niveau med det gennemsnitlige deltagerantal pr. aktivitet for provstiets sogne men under middel i forhold til det gennemsnitlige deltagerantal i sognene i Københavns og Frederiksberg Kommuner set under et.

Samtidig finder jeg, at der tale om en type aktiviteter, som ikke nødvendigvis er bundet til Solbjerg kirke, men som bør kunne videreføres ud fra nabokirkerne i en ny sognesammenhæng. I forbindelse hermed er det min faste overbevisning, at de gode aktiviteter, der for indeværende finder sted ved kirker, der tages ud af brug, vil kunne videreføres ved de tilbageblevne kirker, idet jeg forventer en fælles konstruktiv holdning hos alle til at håndtere vor fælles fremtid på bedste måde og til fælles gavn for kirkens fremtidige liv og vækst såvel som evangeliets forkyndelse ind i en befolkning i den moderne metropol, som København er blevet.

Endvidere er det min opfattelse, at man ikke kan fastholde tidligere tiders nærhedsprincip som fast præmis for den fremtidige kirkelige struktur. Udover at det er blevet lettere at komme rundt, er de geografiske afstande mellem kirkerne på Frederiksberg så forholdsvis korte, at det ikke medfører nogen væsentlig ulempe at skulle henlægge arrangementer fra Solbjerg kirke til kirkerne i nabosognene.

For så vidt angår menighedsrådets bemærkninger vedrørende Solbjerg kirkes vedligeholdelsestilstand skal jeg bemærke, at det ikke er et spørgsmål om alene at begrænse vedligeholdelsesudgifterne til kirkerne, men et spørgsmål om direkte at tage kirkebygninger ud af drift, da dette er den eneste mulighed for reelt at begrænse de samlede udgifter. Ved at tage en kirkebygning helt ud af drift og lade den overgå til andre formål spares såvel udgifter til personale og den almindelige daglige drift som udgifter til vedligeholdelse.

Som nævnt ovenfor under 5.3 ligger sognets økonomi over middel ved sammenligningen af sognets gennemsnitlige driftsudgift pr. medlem med den gennemsnitlige driftsudgift pr. medlem for sognene i Frederiksberg provsti, begge set over perioden 2006 til 2010. Imidlertid er økonomien alene en faktor blandt flere i forbindelse med vurderingen af om en kirke bør tages ud af brug og må sammenholdes med blandt andet oplysninger om gudstjenesteliv, kirkelige handlinger m.m. Samtidig er det overordnet af afgørende betydning, at der er forståelse for, at

dersom der skal skaffes midler til videreførelse af det kirkeliv, som foregår ved kirkerne i Frederiksberg provsti samt skabe "mere kirke for pengene", så forudsætter det, at der i provstiet demonstreres vilje til at gennemføre markante besparelser ved også i Frederiksberg provsti at tage sognekirker ud af brug.

Menighedsrådet gør i sit høringssvar dernæst opmærksom på de nye bebyggelser i sognet, herunder et kommende større byggeri af bl.a. en række seniorboliger på Diakonissestiftelsens område. I den forbindelse skal jeg gøre opmærksom på, at Diakonissestiftelsen har egen kirkebygning, Emmaus kirke, og at det må således forventes, at beboerne i de nye boliger til sin tid i vidt omfang vil benytte Emmaus kirke.

På grundlag af en samlet vurdering og på det foreliggende grundlag er det fortsat min umiddelbare opfattelse, at Solbjerg kirke bør være omfattet af en indstilling til ministeren for Ligestilling og Kirke om at tage Solbjerg kirke ud af folkekirkelig brug.

På denne baggrund skal jeg som anført i mit indledende brev anmode menighedsrådet om en udtalelse.

Såfremt det herefter fastholdes at afgive indstilling til ministeriet, og tiltræder ministeriet en indstilling om lukning af Solbjerg kirke, forventes kirken tidligst at blive taget endeligt ud af brug ved udgangen af 2013, medmindre menighedsrådet måtte pege på et tidligere tidspunkt.

I sammenhæng hermed skal jeg afslutningsvis opfordre menighedsrådet til omhyggeligt at orientere sine medarbejdere om nærværende høring og det arbejde, der pågår omkring kirkens fremtid. Såfremt menighedsrådet har spørgsmål om personaleforhold i den forbindelse, har rådet mulighed for at rette henvendelse til Stiftsadministrationen, tlf. 33 47 65 00.

Ligeledes vil jeg opfordre menighedsrådet til bl.a. med udgangspunkt i det af rådet udarbejdede ideoplæg at deltage i overvejelserne om, hvilken fremtidig anvendelse af kirkebygningen, der vil kunne anbefales. Jeg finder, at det vil være et meget væsentligt led i en eventuel videre proces, at menighedsrådet tilkendegiver sine overvejelser på dette punkt med henblik på, at rådets

overvejelser og synspunkter kan indgå ved eventuelle videre drøftelser med bl.a. Frederiksberg Kommune og andre mulige interessenter omkring kirkens fremtid.

Københavns Stifts bispeembede

Den 9. november 2012

Bilag nr 5

K.L. Næstved

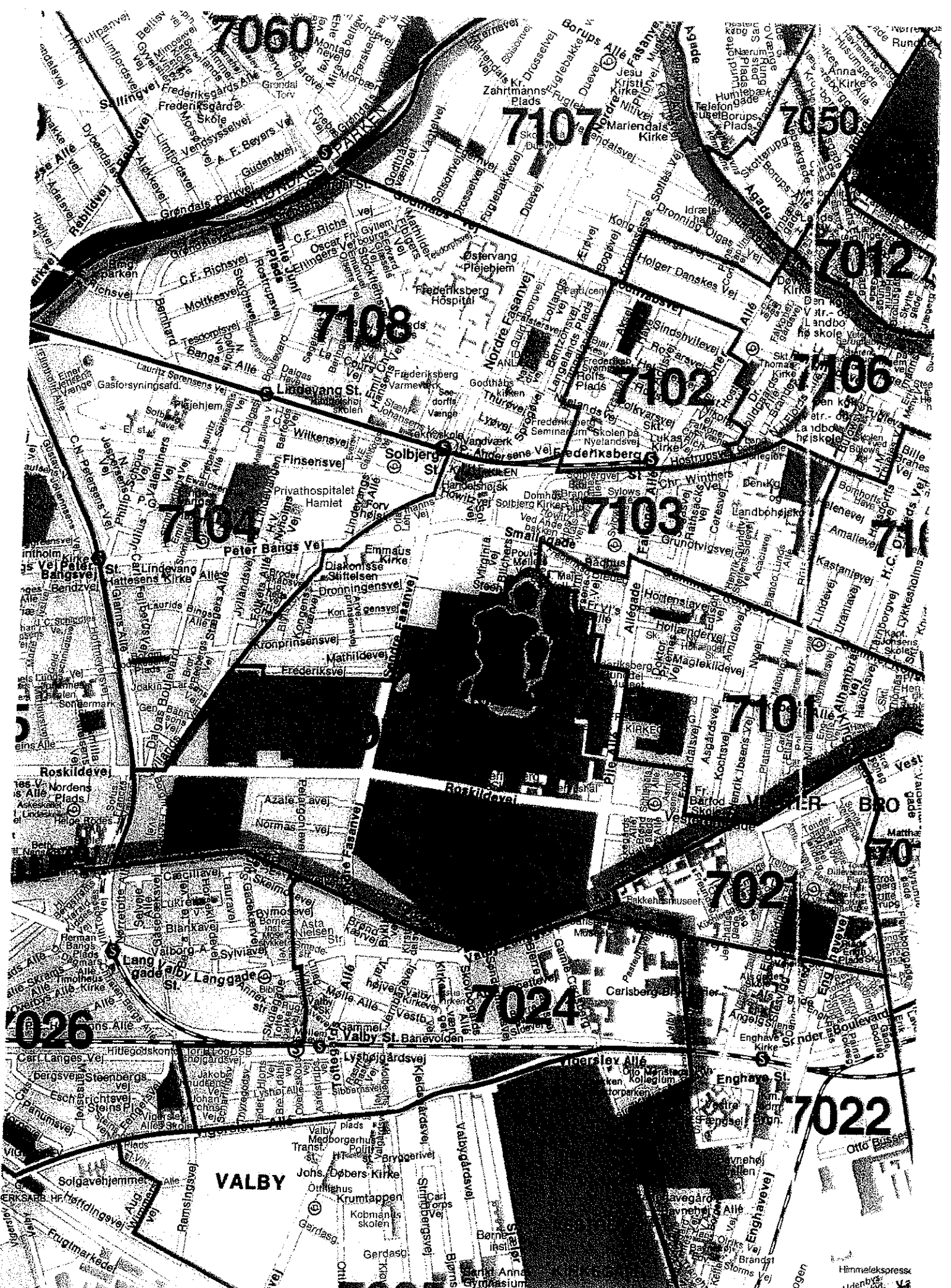
BISKOPPEN OVER KØBENHAVNS STIFT

Nørregade 11 · 1165 København K · Telefon 33 47 65 00 · E-mail: kmkbh@km.dk

Den 9. november 2012

Underbilag til høringsbilag 2

- Udsnit af sognekort.
- Udtalelse fra den kgl. bygningsinspektør.
- Udtalelse fra Nationalmuseet.
- Statistiske oplysninger 1961 / 1974 / 1986 / 1998 / 2011.
- Søjlediagram over folketal, medlemmer, altergæster og summen af kirkelige handlinger.
- Kurvediagram over folketal, altergæster og summen af kirkelige handlinger - index 100 i 1961.
- Kurvediagram over dåb, vielse og kirkelige begravelser i perioden hver for sig.
- Statistisk indberetningsskema 2011.

7060

7107

7050

7108

7012

7102

7106

7104

7103

7101

7026

7024

7021

7022

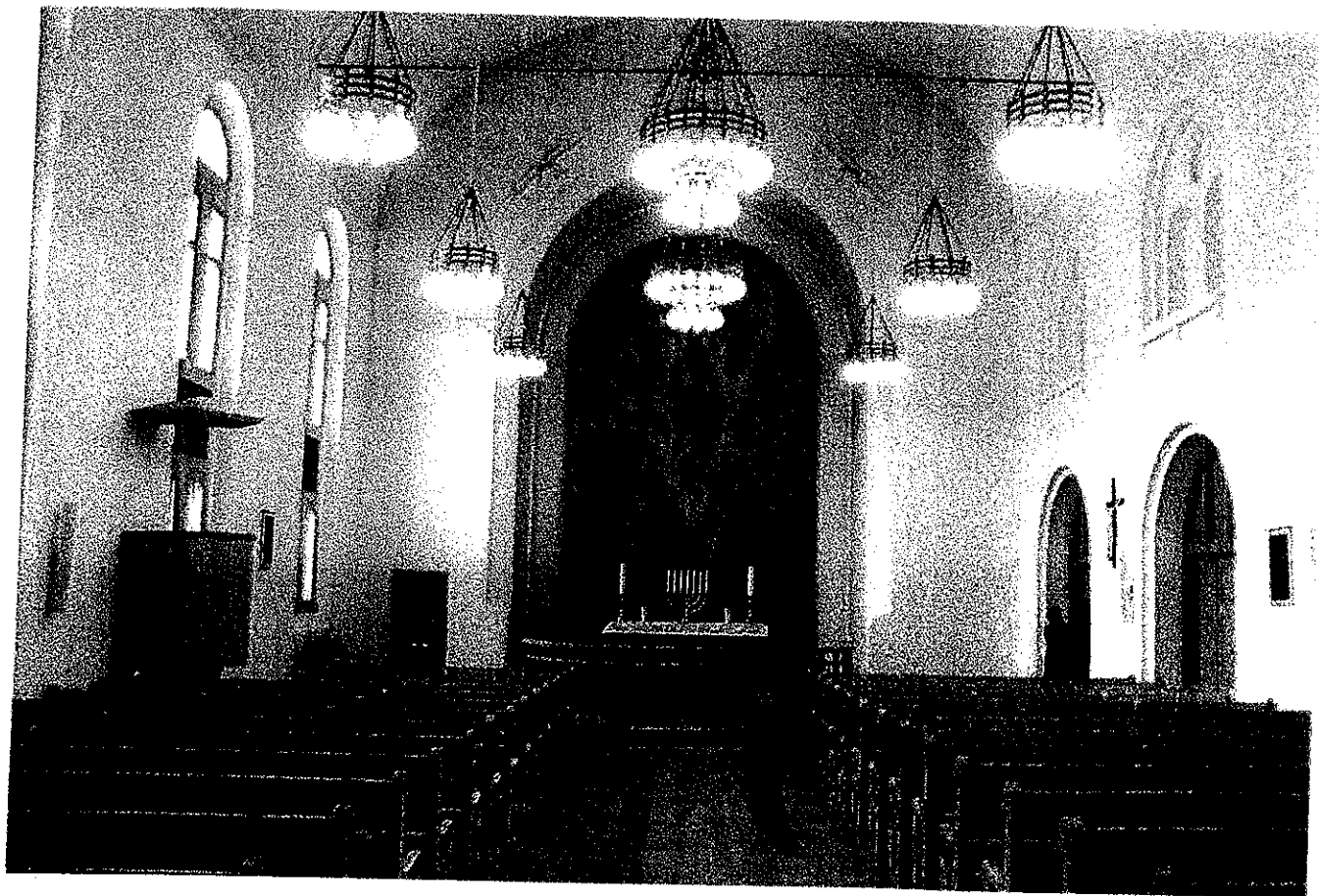
VALBY

Himmelsbryggeri

Udenbysvej

SOLBJERG KIRKE

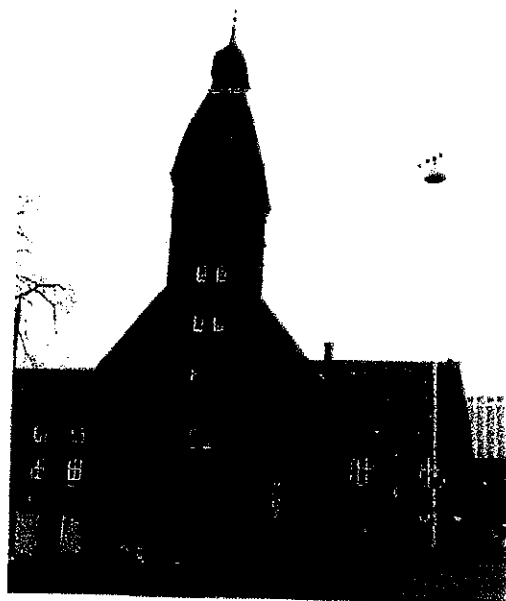
Provsti: Frederiksberg Provsti
Sogn: Solbjerg Sogn
Adresse: Howitzvej 34, 2000.
Opført: 1908
Arkitekt: Kristoffer Varming
Matr. nr: 60g

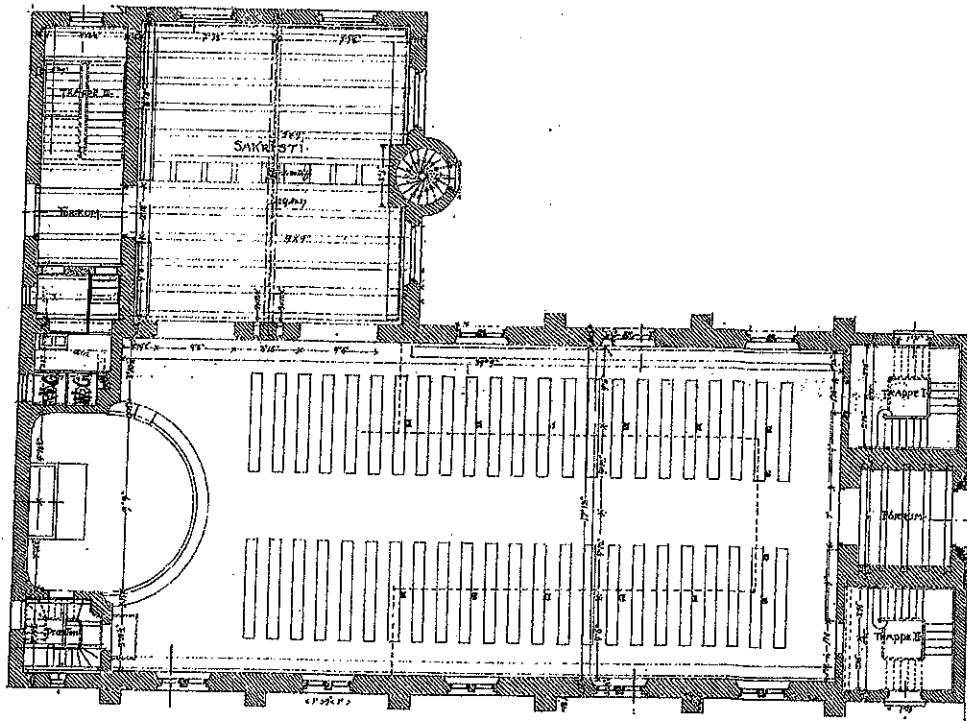
ARKITEKT

Kristoffer Varming (1865-1936) var fætter til Martin Nyrop, der sammen med Hans J. Holm må siges at være hans egentlige læremestre, og hele hans virke præges af en udpræget trang til at bygge dansk. Brugen af rød blankmur og barokke stiltræk, inspireret af Ulrik Plesner, præger arbejderne efter 1910, ikke kun i de mange kirker, hvoraf Kingoskirken må fremhæves, men også i hospitalsbyggerierne. Her skiller hospitalet i Nykøbing Sjælland sig ud med sine sikre variationer over markante træk i dansk 1700-talsarkitektur.

Landsretsbygningen i Viborg og domhuset i Horsens er eksempler på den afklarethed og balance, nybarokken nåede inden overgangen til nyklassicismen, som var Varming fremmed. Det mærkes i det sidste arbejde, Universitetsbibliotekets 2. Afd.

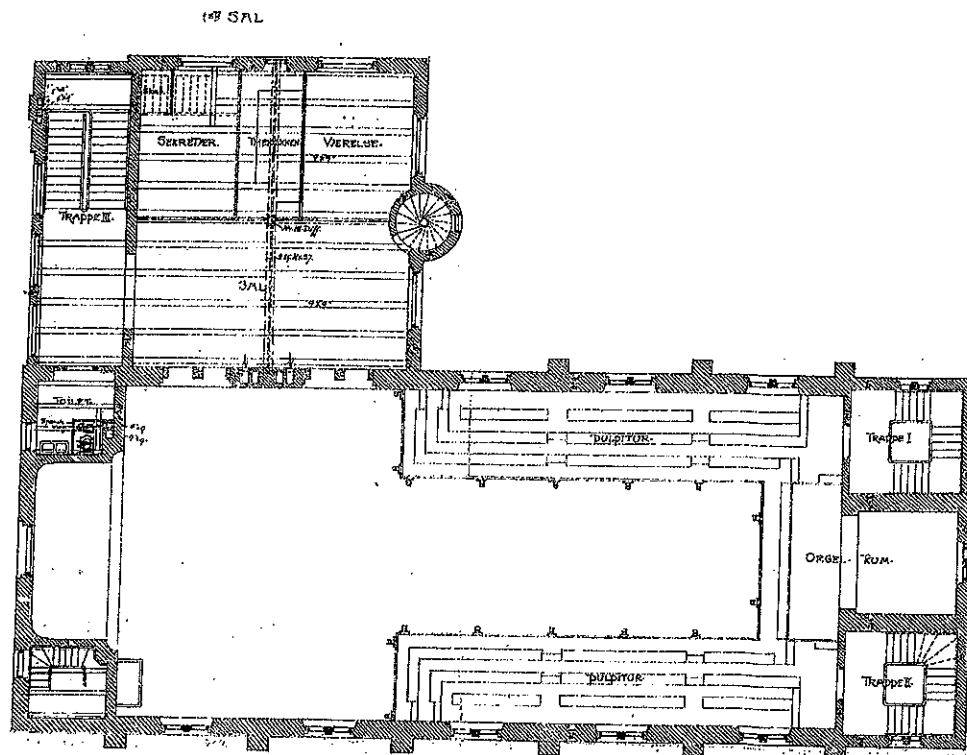

Solbjerg Kirke

Solbjerg Kirke

KIRKEN PAA HOWITZVEJ

BYMILJØ

Kirken er gået fra, at ligge for sig selv, til at ligge tæt omgivet af bygninger. Kirken ligger bygget sammen med Frederiksberg Domhus, Brand- og Politistation.

Arkitekt og professor Hack Kampmann står bag politi- og brandstation. Politistationen stod færdig 1919. Domhuset blev indviet 1921. Arkitekt K. Gottlob færdiggjorde arbejdet efter H. Kampmanns død 1920.

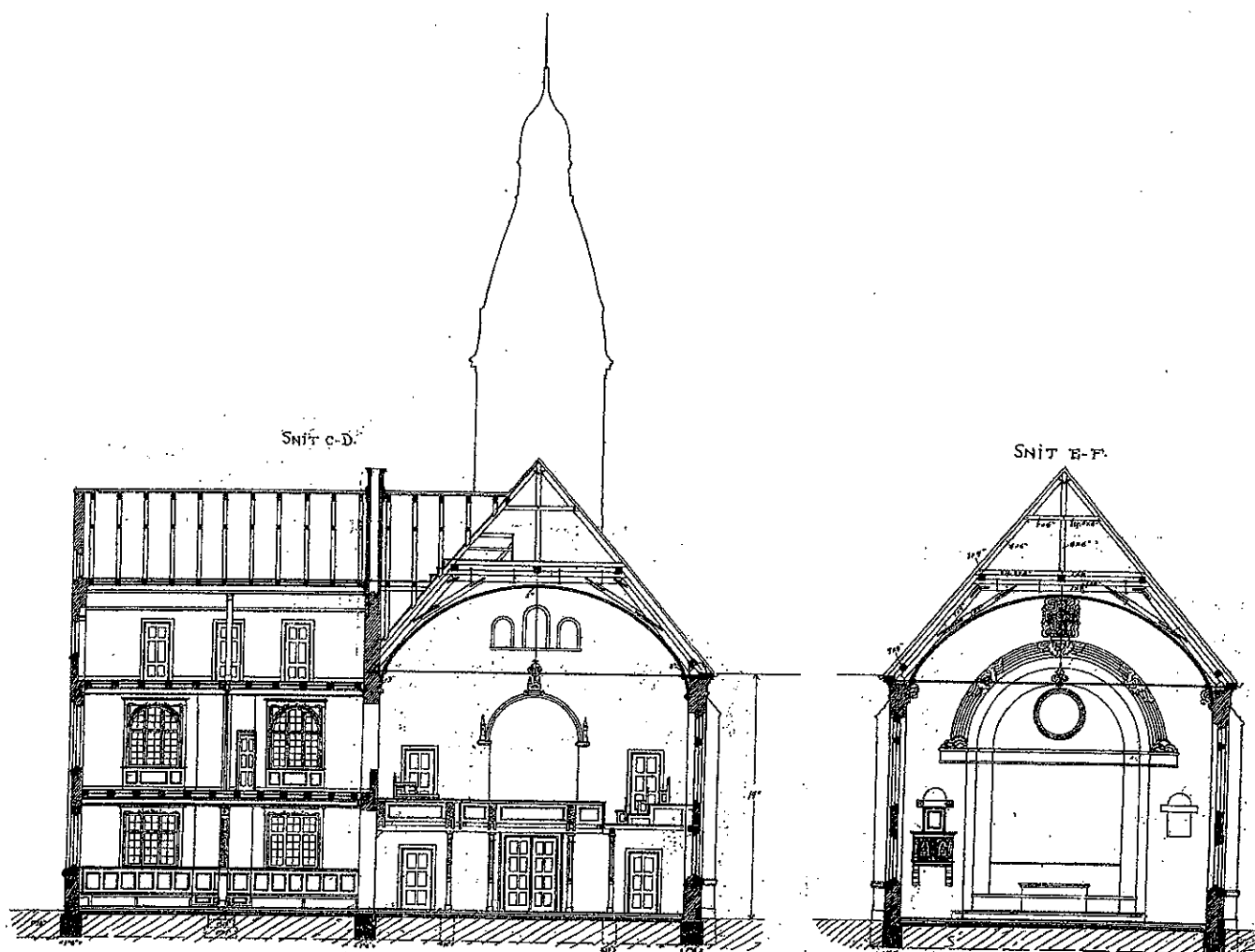
Sammen danner bygningerne et stemningsfyldt pladsrum. En græsplæne med et vandbassin i midten og et brostensbelagt areal omkring. Bassinet blev i 1930 omdannet til et springvand, med en lille bronzestatue, "Herkules som slangedræber", i midten.

Solbjerg Kirke er bygget i røde mursten og rødt tegtag. Stilen er middelalderlig blandet med en form for baltisk barok. Vestfacaden prydes af et tårn på 36 m og hovedindgangen er gennem en sandstensindrammet portal.

Kirken set fra pladsrumet

Solbjerg Kirke

FORM:

Solbjerg Kirke har form som et rektangulært langhus med tårn indbygget i vest.

Ved korpatiets sydside ligger en tværføj med menighedsrådet og kontorer.

Kirkerummet er hvidkalket med rundbuede vinduer. Loftet er tøndehvælvet.

Menighedsrådslokalet kan ved hjælp af døre sættes i forbindelse med kirkerummet.

I 1977 blev pulpiturer ved vinduerne nedtaget.

I 1980 fik kirken nyt interiør efter en brand. Det nye interiør er i lyse farver og belysning blev fornyet ved arkitekt Gustav Valentiner. Derudover fik kirken en ny totaludsmykning udført af maler Bodil Kaalund.

Solbjerg Kirke

OPRETNING

I forbindelse med kirkens 100 års jubilæum 2008 blev der lagt nyt trægulv i Douglas fyr, som afløser for gråt tæppe. Der kom ligeledes en ny prædikestol, alterbord og knæfald. Prædikestol, alterbord, knæfald, bænke og belysning af arkitekt Gustav Vallentiner.

Det nye inventar tillægges ingen særlig værdi.

Bodil Kaalunds fresco bag alteret og øvrige udsmykning af kirken 1980 udgør en værdi.

Orgel fra 1977 af Jensen og Thomsen. 25 stemmer.

HVERDAGSBRUG:

Der er 400 sidepladser i kirken.

Solbjerg kirke arrangerer Kultur café med foredrag og fællessang, derudover babysalmesang og ugentligt korsang efter højskolesangbogen.

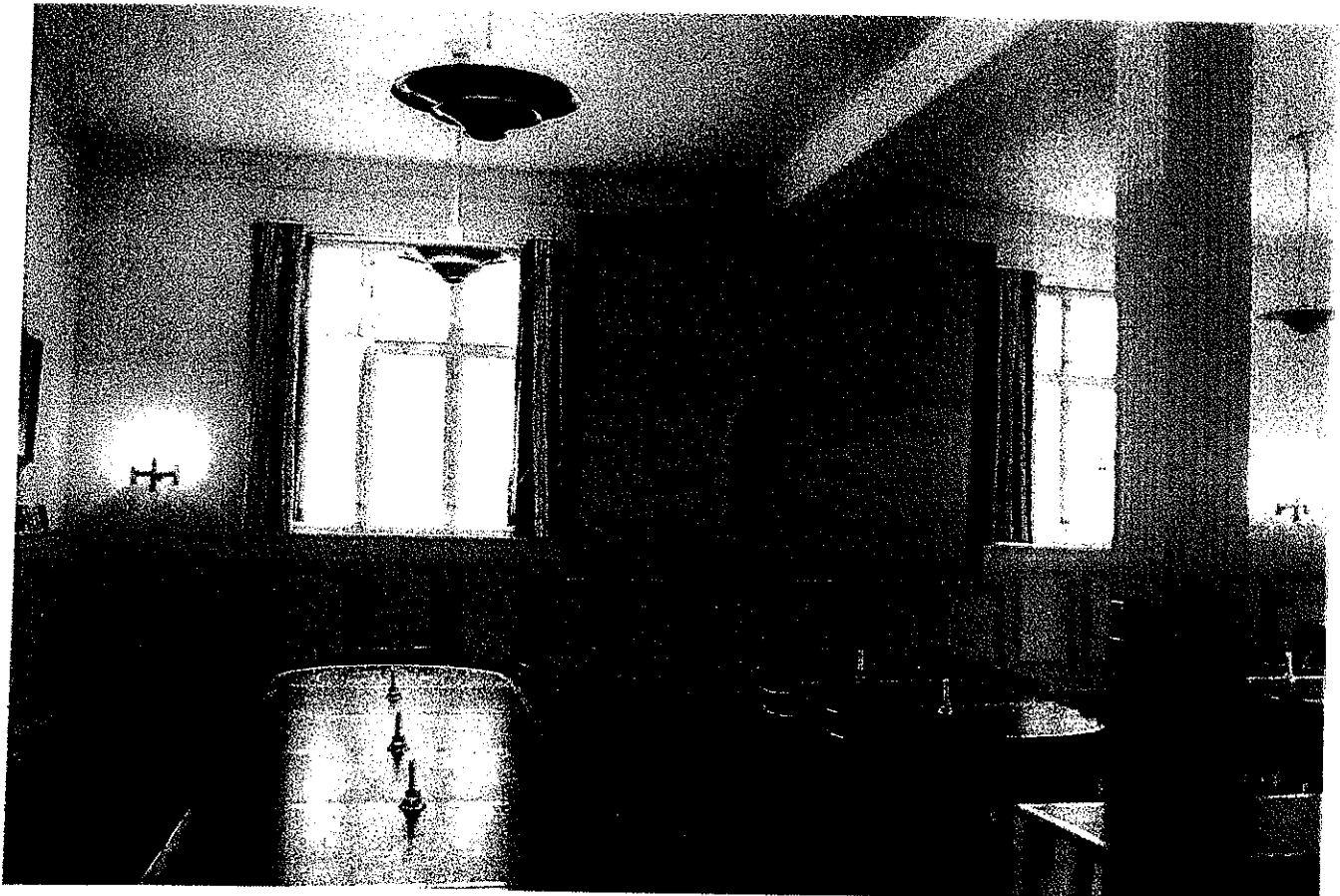
De lokale spejdere holder til i det grønne værelse på 2. sal.

Kirken er dagligt åben for besøgende, og det er muligt at få en samtale med en præst. Den har også en besøgsordning, hvis man har brug for jævnligt besøg i sit hjem af én fra menigheden.

Fra Solbjerg Kirke Jubilæumsskrift i anledning af 100 Kirken som den så ud i 1950

Solbjerg Kirke

Menighedssal

ANBEFALINGER:

Solbjerg Kirke kan godt tages ud af brug som kirke og benyttes til andet formål.

Den omfattende renovering har gjort, at kirkens indre udtryk i dag ligger langt fra det oprindelige.

Kirken kan derfor godt bære, at man arbejder frit med det indre og tilføjer et nyt lag til en bygning, der været igennem meget.

Idet kirken allerede er omdannet i høj grad, kan man godt åbne op for muligheden, for en radikal omdannelse af kirkerummet.

Inventar kan fjernes uden, at dette forringer kirken, dog skal der tages stilling til Bodil Kaalunds frescoer.

"Det grønne rum"

Nationalmuseets udtalelse vedrørende Solbjerg kirke:

Uddrag af Nationalmuseets brev af 8. maj 2012

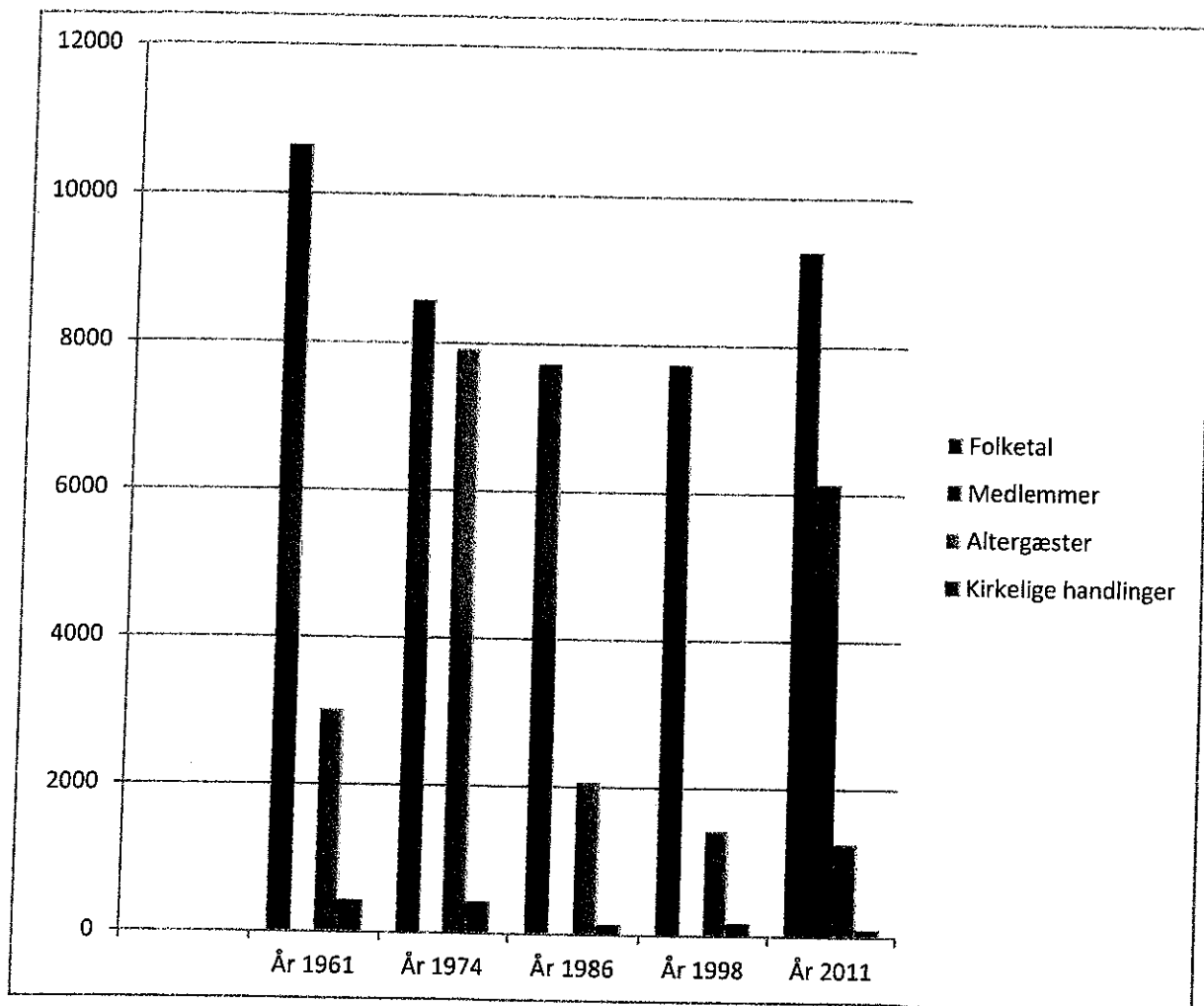
Solbjerg kirke er opført for Frederiksberg Kirkesag på en grund skænket af Frederiksberg Kommune. Den er bygget af Kristoffer Varming i 1908. Varming, der var en fortrinlig skribent og som i en del år redigerede fagtidsskriftet *Architekten*, byggede over hele landet. Blandt hans værker er en del kirkelige bygninger, både egentlige kirker, kapeller og menighedshuse. Han udmærkede sig dog især ved sine øvrige offentlige bygninger, ikke mindst hospitaler. I København byggede han udover Solbjerg kirke også Kingoskirken på Nørrebro, der rent arkitektonisk er mere unik end Solbjerg kirke. Solbjerg kirke lider således også under at være blevet trængt af forskellige andre offentlige bygninger. Efter en brand i 1980 fremstår kirkerummet meget enkelt. Det vil i givet fald godt kunne deles op til andre formål end de rent kirkelige.

Solbjerg kirke er totaludsmykket af Bodil Kaalund. I Lemvig findes et Museum for Religiøs Kunst med en Bodil Kaalund-samling.

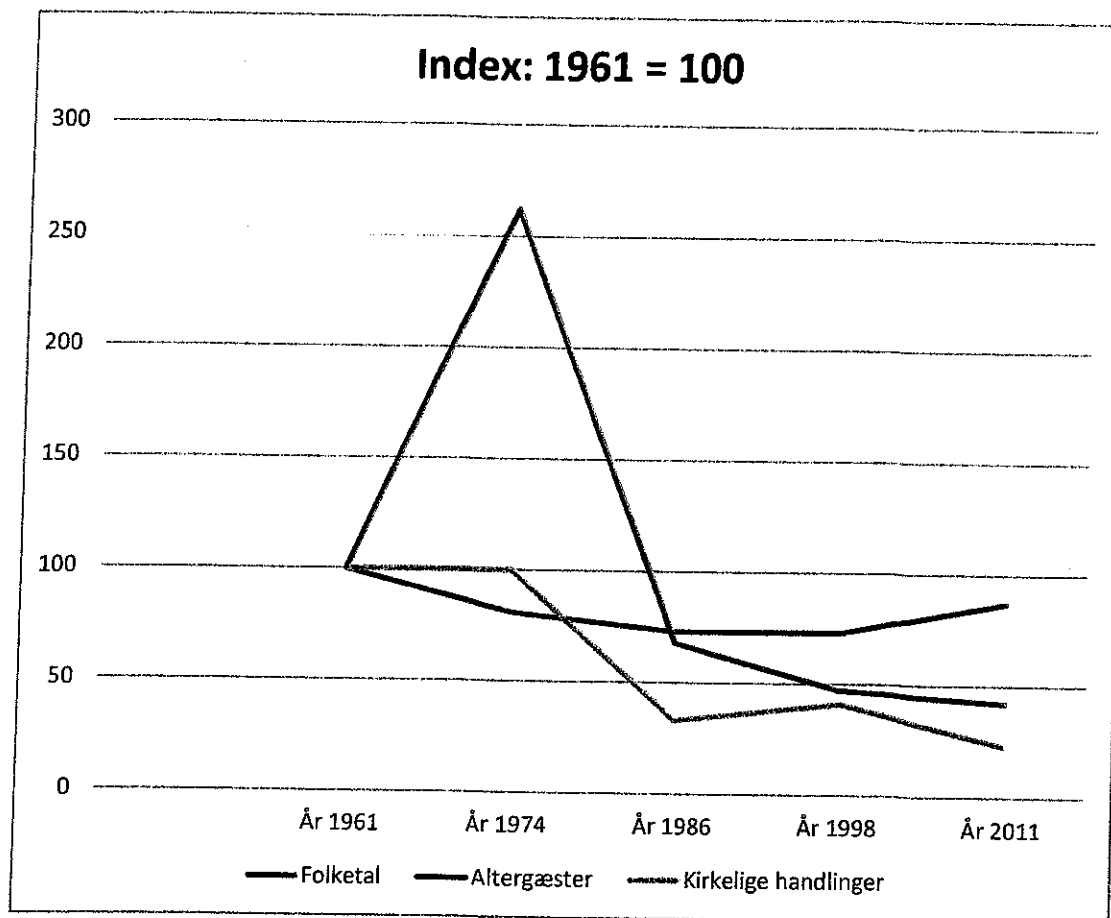
Anbefaling: Hvis Solbjerg kirke tages ud af brug til folkekirkelige formål, skal der tages hensyn til, at der er tale om en bygning med et så markant ydre, at den ikke egner sig til alle formål. Inventaret kan udtages og selve kirkerummet skal ikke nødvendigvis opretholdes i sin nuværende form. En række genstande bør bevares.

Solbjerg Kirke	1961	1974	1986	1998	2011
Folketal	10644	8574	7732	7744	9277
Medlemmer					6134
Fødte	899	0	68	135	159
Døbte	59	40	18	64	78
Vielser	30	6	13	14	10
Dødsfald		387	113	98	51
Kirkelige begrav.		345	100	97	40
Antal altergæster	3017	7913	2065	1422	1259
Konfirmerede	107	20	13	9	14
Udtrædelser	4	19	27	13	53
Optagelser		2	0	5	6

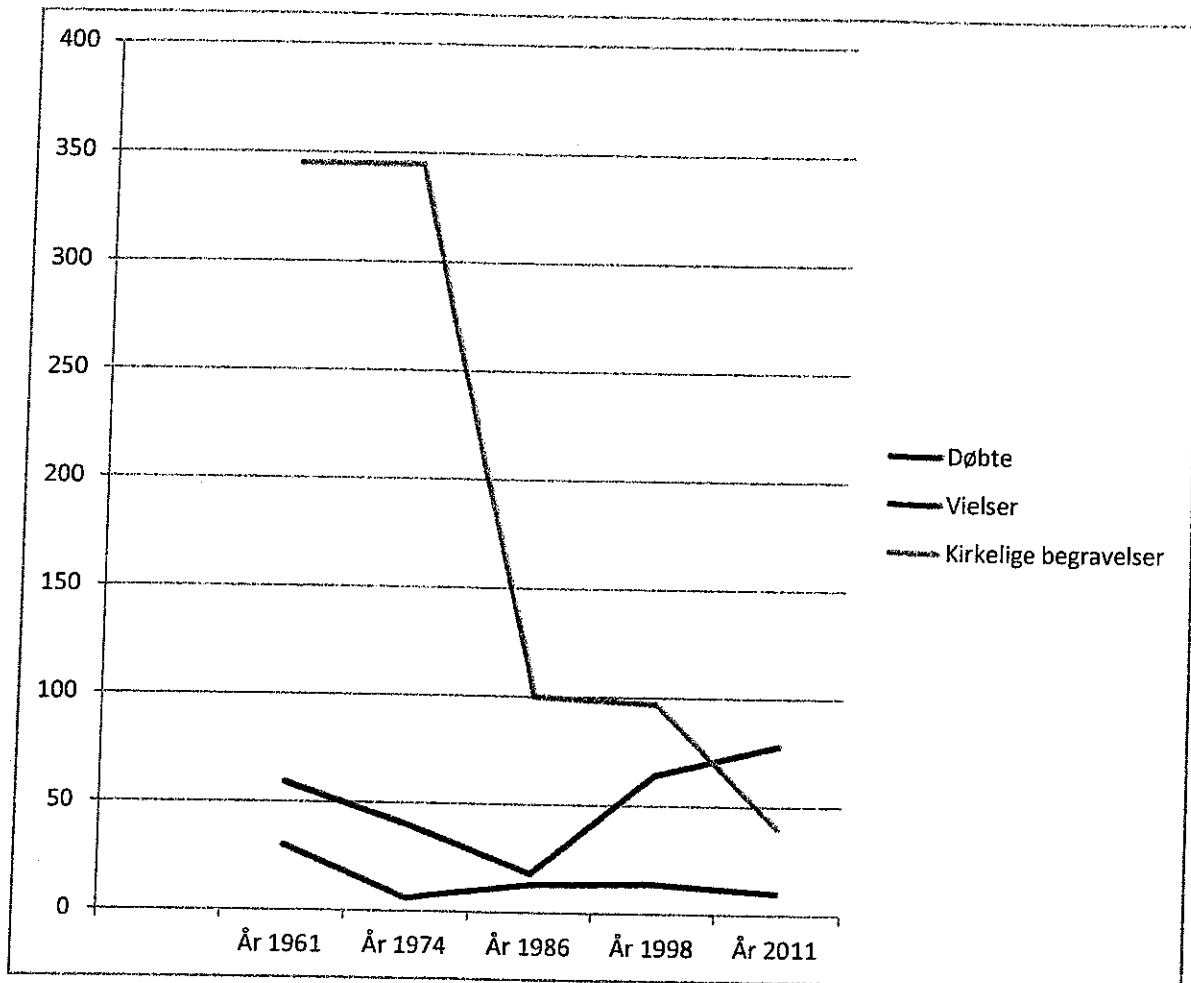
Solbjerg kirke	År 1961	År 1974	År 1986	År 1998	År 2011
Folketal	10644	8574	7732	7744	9277
Medlemmer					6134
Altergæster	3017	7913	2065	1422	1259
Kirkelige handlinger	433	433	144	176	101

Solbjerg kirke	År 1961	År 1974	År 1986	År 1998	År 2011
Folketal	100	81	73	73	87
Altergæster	100	262	68	47	42
Kirkelige handlinger	100	100	33	41	23

Solbjerg kirke	År 1961	År 1974	År 1986	År 1998	År 2011
Døbte	59	40	18	64	78
Vielser	30	6	13	14	10
Kirkelige begravelser	345	345	100	97	40

KØBENHAVNS STIFT

dok.nr.

 Statistik indberetning for SOLBJERG

sogn for året:

2011

1	Sognets indbyggertal pr. 1. januar i indeværende år (2012)		9277
	a. Heraf medlemmer af folkekirken		6134
2	Antal præstestillinger i sognet		2
	a. Heraf lokalfinansieret		0
3	Antal sognemedhjælpere		0
4	Antal gudstjenester i sognets kirke(r)	Antal deltagere	
	a. Højmesser uden dåb	3400	92
	b. Højmesser med dåb	634	24
	c. Andre søndagsgudstjenester uden dåb	1581	36
	d. Andre søndagsgudstjenester med dåb	372	4
	e. Særlige dåbsgudstjenester	0	0
	f. Hverdagsgudstjenester	495	15
	g. Børne- og familiegudstjenester	104	9
	h. Babysalmesang	214	4
	i. Messefald	0	0
5	Antal andagter i sognets kirke(r)	Antal deltagere	0
6	Antal gudstj./andagter andetsteds i sognet	Antal deltagere	0
	a. Heraf ved sognets præster		0
7	Antal kirkekoncerter	Antal deltagere	8
	a. Koncerter uden betaling	1123	8
	b. Koncerter med betaling		0
8	Antal dåb i sognet	Antal deltagere	78
	a. Heraf i kirken		78
	b. Heraf hjemmedåb		0
	c. Fremstilling i kirken af døbte børn		0

9	Antal vielser/kirkelige velsignelser i sognet	Antal deltagere	
	a. Antal vielser		10
	1* Heraf ved sognets præster	600	8
	b. Antal kirkelige velsignelser	225	3
10	Antal dødsfald/begravelser i sognet		
	a. Antal dødsfald inkl. bis. og beg. af udensogns i kirken		51
	b. Antal folkekirkelige begravelser	Antal deltagere	40
	1* Heraf ved sognets egne præster		12
	2* Heraf i kirken	780	15
	c. Antal ikke-folkekirkelige begravelser		11
11	Antal altergæster i sognet		1259
	a. I kirken		1258
	b. På plejehjem		0
	c. Hjemmecaltegang		1
	d. Konfirmandlejr		0
12	Antal konfirmerede i tællingsåret		14
13	Antal minikonfirmander påbegyndt i tællingsåret		0
14	Antal udtrædelser af folkekirken		53
15	Antal optagelser i folkekirken		6
	a. Genoptagelse		3
	b. Optagelse på grundlag af evangelisk-luthersk dåb		2
	c. Optagelse på grundlag af anden kristen dåb		1
	d. Optagelse i forbindelse med konfirmation		1
16	Aktiviteter i sognegård/kirke	Antal deltagere	53
	a. Faste ældremøder	470	16
	b. Foredrag ved kirkens præster	48	3
	c. Foredrag ved fremmede foredragsholdere	182	3
	d. Natkirke uden præst		0

e. Natkirke med præst	14	1
f. Seniorkor		0
g. Sang- og musikarrangementer for voksne	50	1
h. Aftenhøjskole	104	4
i. Bibelstudiekreds/studiekreds		0
j. Børnekor/ungdomskor		0
k. Legestue og babysalmesang uden præst	384	25
l. Spaghetrigudstjeneste		0
m. Møder afholdt af spejdere, FDFere m.fl.		0
n. Værested, café for ensomme m.fl.		0
o. Kirkebio/litteraturklub		0
p. Nørkleklub/syklub		0
q. Noter til punkterne 16 a-p skrives herunder		

16 a. Der er her talt "Solbjerg Lag", "sogneeftermiddage" og "udflugt". Disse aktiviteter har egentlig ingen aldersbegrænsning til "ældre", men deltagerne er normalt i den aldersgruppe.

16 e. For konfirmander

16 g. Kulturcafé, arrangeret af frivillige

16 h. FKV (Frederiksberg Kirkelige Voksenundervisning)

Dato og underskrift

20.03.2012

Kirsten Persson

Biskoppen over Københavns Stift
Peter Skov-Jakobsen
Nørregade 11
1165 København K.

Frederiksberg, den 8. januar 2013

Svar på Stiftsrådet/Biskoppens høringsbrev af 9. november 2012

Som svar på Stiftsrådet/Biskoppens høringsbrev af 9. november 2012 vil menighedsrådet ved Solbjerg Kirke, Frederiksberg gerne udtale følgende:

Efter vor opfattelse foreligger der inhabilitet hos involverede personer i Københavns Stiftsråd og Frederiksberg Provstiudvalg. Der henvises til Forvaltningslovens kapitel 2, paragraf 3 og 6.

Vi finder det stærkt kritisabelt, at relevante tilsynsmyndigheder har undladt at gribe ind over for disse inhabilitetsproblemer i Københavns Stiftsråd og Frederiksberg Provstiudvalg.

Inhabiliteten gælder først og fremmest Inge Lise Pedersen, som er Stiftsrådets formand, medlem af Frederiksberg Provstiudvalg og desuden formand for menighedsrådet i Lindevang Kirke.

Såfremt Solbjerg Kirke skulle blive nedlagt, som foreslået af Stiftsrådet, skal Solbjerg sogn hovedsageligt deles mellem Lindevang Kirke og Frederiksberg Kirke, hvilket vil sige, at Inge Lise Pedersen, i sin egenskab af formand for Lindevang Kirkes menighedsråd, har fordel af en beslutning, som er truffet af Stiftsrådet, hvis formand er Inge Lise Pedersen.

Det er ikke første gang, at Lindevang Kirke har skullet tilgodeses på bekostning af Solbjerg Kirke.

I maj/juni 2010 fremsatte Stiftsrådet/Biskoppen ønske om en ændring af sognegrænser på Frederiksberg, således at Lindevang Kirke skulle have den vestlige del af Solbjerg sogn; et område, som vi betragter som kernen i Solbjerg sogn.

Ved møde 24. august 2010 afvises Biskoppen/Stiftsrådets ønske af Solbjerg Kirkes menighedsråd.

Vi forholder os endvidere stærkt kritiske over for det siddende provstiudvalg på Frederiksberg.

I et udspil fra Stiftsrådet/Biskoppen af 9. april 2008 foreslås Sankt Lukas sogn og Sankt Thomas sogn sammenlagt til ét sogn med to kirker. Dette afvises af menighedsrådene ved de to kirker samt Frederiksberg Provstiudvalg.

Herefter sammenkalder Provsten/Provstiudvalget til møde i Solbjerg Kirke 22. februar 2010 med deltagelse af menighedsrådene ved Sankt Lukas Kirke, Sankt Thomas Kirke og Solbjerg Kirke, hvor Provsten meddeler, at Provstiudvalget vil lukke Solbjerg Kirke og omdanne den til "Bibliarium".

Det skal hér understreges, at menighedsrådet ved Solbjerg Kirke var totalt uvidende om Provstiudvalgets hensigter, da man ikke havde nogen repræsentant i Provstiudvalget, medens de to kirker, som oprindeligt var foreslået sammenlagt, var repræsenteret.

Endvidere bestod Provstiudvalget af repræsentanter for Lindevang Kirke og Frederiksberg Kirke, som ved en evt. lukning af Solbjerg Kirke skulle dele Solbjerg sogn. Repræsentanterne for de to kirker udgjorde 50 % af Provstiudvalgets medlemmer.

Ved møde tirsdag 2. marts 2010 afviser menighedsrådet ved Solbjerg Kirke enhver tanke om lukning af Solbjerg Kirke og protesterer samtidig over, at menighedsrådet, uden forhåndsorientering, tvinges til inden for 9 dage at tage stilling til provstiets beslutning, forelagt på mødet den 22. februar.

Når en kirke, som i dette tilfælde Solbjerg Kirke, er blevet udpeget til lukning, er det svært at ændre i folks bevidsthed.

Vi har i det såkaldte "Masterplanudvalg", som blev nedsat primo 2011 med en repræsentant fra hver af de ti kirker på Frederiksberg, oplevet, at de øvrige kirkers repræsentanter har antydnet, at den bedste løsning på de økonomiske problemer i Frederiksberg Provsti ville være lukning af en kirke, og at Solbjerg Kirke, når den nu én gang var udpeget, ville være et naturligt valg.

Det var derfor ikke overraskende, at "Masterplanudvalget", minus Solbjerg Kirkes repræsentant, som afgav dissens, i deres afsluttende indstilling, udtaler:

"Udvalgets flertal foreslår, at én eller to kirker i provstiet tages ud af almindelig, daglig brug og i stedet anvendes som ungdomskirke, lejlighedskirke og/eller natkirke. Man ser store fordele ved at samle de særlige ungdoms-aktiviteter ét sted med tilknyttet studenter/ungdomspræst. Placering i et flersogns-pastorat må foretrækkes".

Det ligger mellem linierne, at det endnu engang er Solbjerg Kirke, man vil lukke.

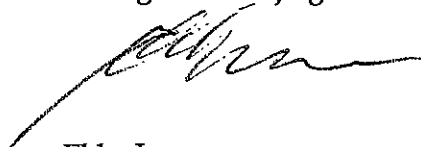
Det skal samtidig nævnes, at Masterplanudvalgets flertal ikke har ønsket at inddrage væsentlige kendsgerninger såsom kirkebygningernes vedligeholdelsesstand og placering i sine drøftelser.

KOPI

For kirkegængere, menighedsråd og personale har de seneste år været en hård tid, hvor vi har følt en "skygge" hvile over det store arbejde, som udføres i Solbjerg Kirke.

Solbjerg Kirkes menighedsråd håber, at der én gang for alle bliver sat en stopper for den usaglige og urimelige behandling, som kirken har været udsat for. Sker det ikke, vil menighedsrådet ikke vige tilbage for, eventuelt ved domstolsafgørelse, at få fastslået, at de beslutninger, der lægges op til omkring Solbjerg Kirke, er båret af usaglige hensyn og i høj grad af inhabilitet.

På vegne af Solbjerg Kirkes menighedsråd

Ebbe Larsen
Formand

Bilag

C.c. Advokat Karoly Németh, advokaterne Németh & Sigetty A/S, Frederiksgade 21,
1265 København K.

Kommentarer til høringsbilag 2

Pkt. 3 - 3.4

Jensen & Thomsen orglet er fra 1980 og har 25 stemmer. Orglet fik i 1996 et setzersystem, mærke Langvad, med 8 x 1.000 kombinationer. Orglet er ét af de bedste på Frederiksberg og yder retfærdighed til hele orgellitteraturen inkl. de store fransk-romantiske værker.

Pkt. 4 - 4.2

Se: "Om aktiviteterne i Solbjerg Kirke"

Pkt. 5 - 5.1

Ifølge vedlagte skema over nøgletal pr. 9. marts 2011 fra Frederiksberg Provsti var der 6.144 folkekirkemedlemmer ud af et indbyggertal på 9.165 i Solbjerg sogn.

Dette svarer til 67% folkekirkemedlemmer

Det er det trediehøjeste antal medlemmer i provstiet, og antallet er stigende.

Pkt. 5 - 5.2

Gudstjenester

Der henvises til statistik i afsnittet:

Menighedsrådet ved Solbjerg Kirke finder følgende gode grunde til, at kirken skal fortsætte som aktiv sognekirke

Kirkekoncerter

Antallet af koncerter i 2011 er 18 og antallet af deltagere er ikke korrekt.

Misforståelsen kan være fremkommet, fordi organisten ifølge regulativ er forpligtet til at afholde 8 koncerter.

Vedr. 2012 se statistik i afsnittet:

Menighedsrådet ved Solbjerg Kirke finder følgende gode grunde til, at kirken skal fortsætte som aktiv sognekirke

Aktiviteter i sognegård/kirke

Se: "Om aktiviteterne i Solbjerg Kirke"

Pkt. 5 - 3

Sognets aktuelle økonomi

Det anføres, at driftsudgiften i 2010 pr. folkekirkemedlem i Solbjerg sogn udgør kr. 531

I Stiftsrådets høringssvar konkluderes det derefter fejlagtigt, at driftsudgiften i Solbjerg sogn ligger over de kr. 610, som udgør gennemsnittet i provstiet.

Det føles lidt som en hån, at Stiftsrådet, i en så alvorlig sag, kommer til en så forkert konklusion.

Ifølge vedlagte skema over nøgletal pr. 9. marts 2011 fra Frederiksberg Provsti udgør driftsudgiften i 2011 pr. medlem i Solbjerg sogn kr. 503, hvilket er det tredielaveste i Frederiksberg Provsti.

Til sammenligning var udgiften pr. medlem i 2011 i

Frederiksberg sogn kr. 841

Frederiksberg Slotssogn kr. 796

Sankt Lukas sogn kr. 792

Pkt. 6

Lokalsamfundet

Ifølge de nye planer for byggeriet på Diakonissestiftelsens grund vil man, af økonomiske årsager, satse på blandede ejer/lejeboliger for pengestærke pensionister.

Pkt. 7

Indgår sognet i samarbejde med nabosogne i eller uden for provstiet

Inden provstiuudvalget begyndte sin kampagne for at få lukket Solbjerg Kirke, var der et udmærket samarbejde mellem først og fremmest menighedsråd og organister på Frederiksberg. Dette udmøntede sig bl.a. i folderen "Kirkemusik på Frederiksberg", som menighedsrådene finansierede, og som Solbjerg Kirke redigerede og udgav fra 1990 - 2008.

De eneste eksempler på større fælles projekter i Frederiksberg Provsti's historie har været "Menneske - Musik - Kirke", som fandt sted i 1996 og igen i 2006.

Projektet gik ud på, at der i hver af provstiets kirker, 10 uger i træk, blev afholdt en koncert, som blev profileret i en fælles publikation og i de lokale medier; i 2006 med en uropførelse af en nulevende dansk komponist ialt 10 uropførelser, hvor tekstforlægget var Davids Salmer som bunden opgave.

Solbjerg Kirkes bidrag var kirkeballetten "LUX", med koreografi af Kenneth Greve og dansere fra Den Kgl. Ballet. "LUX" blev opført ialt 5 gange.

De to projekter i 1996 og 2006 blev til på initiativ fra Solbjerg Kirke, som også stod for den praktiske del, herunder publikation, administration, fundraising, PR og regnskab.

Pkt. 8

Løser dette sogn særlige kirkelige eller kulturelle opgaver for provsti, stift eller folkekirken

Solbjerg Kirke har en særlig profil, når det gælder musik og høj kvalitetsforedrag. Takket være kirkens langvarige samarbejde med en række af Københavns bedste musikere, har Solbjerg Kirke kunnet præsentere musik på et niveau, som kun få kirker i stiftet kan matche. Det skal også nævnes, at koncerterne i Solbjerg Kirke har et kirkeligt indhold, idet der altid indgår fællessalmer og evangelielæsning.

Solbjerg Kirkes Kor

(ikke at forveksle med kirkekorsangerne) er et ensemble bestående af 10 velsyngende kvinder, som i en årrække har sunget musik for lige stemmer, dels á capella, dels med instrumentaledsagelse. Koret har uropført adskillige værker skrevet til dem og samler mange mennesker, når de medvirker ved kirkens Advents-, Påske- og Pinseandagter. Sidst den 7. december, hvor de sammen med harpenisten Tine Rehling bl.a. opførte Brittens: "A Ceremony of Carols".

Solbjerg Kirkes Kammerorkester

Orkestret består af strygere fra Det Kgl. Kapel og DR-Symfoniorkester samt soloblæsere fra de københavnske symfoniorkestre. Koncertmester er Mikkel Futtrup, som også er koncertmester i Det Kgl. Kapel. Dirigent er kirkens organist, som er uddannet orkesterdirigent fra DKDM. Orkestrets repertoire er hovedsageligt wienerklassisk.

Ved Adventsandagten fredag den 21. december 2012 var programmet:

Telemann: Hornkoncert (solist: Jakob Keiding) - Bach: Violinkoncert a-mol (solist: Mikkel Futtrup)

Mozart: Fagotkoncert B-dur (solist: Ignaz Mazvila) - Mozart: Symfoni nr. 29 A-dur.

Menighedsrådet ved Solbjerg Kirke finder følgende gode grunde til, at kirken skal fortsætte som aktiv sognekirke:

Vi har en fornem beliggenhed, centralt på Frederiksberg, med det nye smukke domhus som nabo. Kirken, det nye og gamle domhus, politistationen, dommergården og den nye plads foran kirke og domhus udgør, sammen med brandstationen, en fornem arkitektonisk helhed.

Sammen med bibliotek og gymnasium udgør komplekset det kulturelle centrum på Frederiksberg.

Med den nye plads har Solbjerg Kirke fået ny synlighed i gadebilledet. Det er, som om kirken er blevet 'pakket ud'. Vi mærker i den forbindelse en større opmærksomhed om kirken, bl.a. i form af et stigende antal deltagere ved vore gudstjenester og arrangementer.

Der har i 2012 været afholdt ialt **69 højmesser/gudstjenester** med et gennemsnitligt antal deltagere på **39**

Der har i 2012 været afholdt ialt **9 musikgudstjenester** med et gennemsnitligt antal deltagere på **45**

Der har i 2012 været **10 Påske-, Pinse- og Adventsandagter samt 2 andre koncerter** med et gennemsnitligt antal deltagere på **240**

Der har i 2012 været **8 "Mini-orgelkoncerter"** med et gennemsnitligt antal deltagere på **40**

Antallet af koncerter i Solbjerg Kirke i 2012 har ialt været 20

Der har i 2012 været **5 Kultur Café** med et gennemsnitligt antal deltagere på **104**

Der har i 2012 været **10 Solbjerg Lag** med et gennemsnitligt antal deltagere på **49**

Vi peger på, at vi befolkningsmæssigt er et sogn i vækst. Befolkningsmæssigt udgør Solbjerg sogn således et fuldt bæredygtigt sogn. Her henviser vi til tallene i stiftets eget materiale.

Vi har en kirkebygning, som er i fornem stand med nylagt gulv af brede planker af Douglasgran, nye hynder på bænke og knæfald, ny smuk prædikestol, et fornemt orgel samt et rum, der egner sig fortrinligt til gudstjenester, kirkelige handlinger og koncerter. Dertil er kirkens tårn nyligt istandsat med smukt nyt tegltag.

Takket være et ansvarligt menighedsråd og vores mangeårige kirkeværge, ingeniør Henning Skelbæk Nielsen, fremstår Solbjerg Kirke i dag som en af de mest velholdte i Frederiksberg Provsti og vil ikke belaste budgetterne i mange år ud over udgifter til almindelig vedligeholdelse.

Vi er en kirke, der, som nævnt, har rigtigt mange aktiviteter (her henvises til medsendte materiale).

Men når det er sagt, skal det også siges, at vi ikke anser et højt aktivitetsniveau som et mål i sig selv. Vi satser fremfor alt på, at der er høj kvalitet i de ting, vi sætter i værk. Det gælder naturligvis først og fremmest gudstjenesten; men også alle de andre aktiviteter vi tilbyder sognet. En god kirke skaber gode aktiviteter. Men aktiviteterne gør ikke en kirke god. Sådan kunne man måske formulere vores syn på kirkelige aktiviteter.

Solbjerg Kirke er en kirke med dybe rødder i traditionen... en seriøs kirke. Men vi er også meget bevidste om ikke at være fortidens kirke, en forstenet kirke. At være kirke er at være bærere af den ånd, kærligheds og sandheds ånd, som ikke står stille, men bevæger og peger på stadig nye muligheder for menneskers liv og eksistens. Det er grunden til at vi, også fremover, vil banke på dørene hos sognets beboere for at "sætte ansigt" på kirken.

Vi peger konkluderende på, at Solbjerg Kirke er en levende og aktiv kirke for sognets beboere... de troende, de tvivlende, de søgende, de gamle, de unge... ikke de udvalgte, men *sognets* kirke.

Om aktiviteterne i Solbjerg Kirke

Foredrag

Hvert forår og efterår arrangerer kirkens præster en række foredrag.

I 2012 har det handlet om danske salmedigtere. I foråret en serie om Kingo, Brorson og Ingemann. I efteråret var det tre foredrag om Grundtvig.

Vi har haft stor succes med at invitere til gudstjeneste/fællesspisning/foredrag søndage kl. 17.00. Her kan f.eks.nævnes "Tre søndage - Tre biskopper", hvor Erik Norman Svendsen, Kresten Drejergaard og Peter Skov-Jakobsen først prædikede ved gudstjenesten kl. 17.00 og efter fællesspisning holdt foredrag i menighedssalen.

Adventsandagter - Påskeandagter - Pinseandagter

I mange år har Solbjerg Kirke samarbejdet med nogle af de bedste musikere i København, som har fundet det attraktivt at være en del af kirkens musikliv.

Solbjerg Kirke har derfor kunnet glæde sig over et musikliv af en kvalitet, som ikke findes andre steder på Frederiksberg. Det har medført, at folk kommer strømmende til kirken fra hele det storkøbenhavnske område og ikke kun fra Frederiksberg.

Det har i mange år været menighedsrådets holdning, at **kirkemusik og koncerter i Solbjerg Kirke skal have et kirkeligt indhold** og desuden være gratis for kirkegængerne, som jo i forvejen har betalt qua deres kirkeskat.

Derfor indeholder koncerterne i Solbjerg Kirke, som vi kalder Advents-, Påske- og Pinseandagter, altid 3 fællessalmer og søndagens evangelium.

Adventsandagterne ligger kl. 17.00 på fredagene inden de fire adventssøndage. I november/december 2012 blev de afholdt for 30. gang. Antallet af tilhørere var 30. november: **298** - 7. december: **238** - 14. december: **219** - 21. december: **349**

Påskeandagterne ligger på de tre fredage før Palmesøndag, medens Pinseandagterne også kan ligge søndag kl. 14.00.

Musikgudstjenester

Siden 2010 har der en gang om måneden på tirsdage kl. 17.00 været en gudstjeneste med musikalske indslag ved kor og instrumental/vokalsolister. Disse gudstjenester er tænkt som en parentes i hverdagen, der henvender sig særligt til dem, som søger ro og fordybelse.

Inden gudstjenesten spiller kirkens organist en lille koncert med stille orgelmusik.

Solbjerg Lag

Solbjerg Lag, som har eksisteret siden 1995, er en række sangeftermiddage på onsdage kl. 14.00. Programmet består af et program med sange og salmer, valgt af én af deltagerne på skift. Efter kaffepausen indstuderes en flerstemmig sats, som vi opfører til sidst.

Solbjerg Lag har i de senere år fungeret som "menighedskor".

I 2012 har Solbjerg Lag medvirket ved 3 musikgudstjenester - senest ved gudstjenesten søndag den 9. december kl. 17.00, hvor de sang Mozart: "Ave verum" og "Dejlig er jorden".

Kultur Café

Kultur Café, som ligger på onsdage kl. 14.00, arrangeres af et udvalg bestående af seks frivillige i samarbejde med kirkens organist. Konceptet går ud på at invitere en spændende personlighed til at fortælle om sit liv og virke. Det hele rammes ind af salmer og sange.

I 2012 har vi haft besøg af sportsdirektør Brian Holm, oboisten Henrik Goldschmidt, tidl. statsminister Poul Schlüter, skuespilleren Flemming Enevold og operasangeren Tonny Landy.

Husbesøg

I foråret 2011 tog sognepræst Lars Danner Madsen initiativ til, sammen med kirkens organist, at banke på dørene hos sognets beboere. Dette ikke for at missionere, men for at uddele en folder med kirkens aktiviteter samt adresser og telefonnumre og samtidig "sætte ansigt" på præsten.

Adskillige af de besøgte er senere dukket op ved gudstjenester og arrangementer i kirken.

Babysalmesang

Som de fleste andre kirker tilbyder Solbjerg Kirke også babysalmesang ved Annika Hamann, som er uddannet musikpædagog. Det foregår torsdage kl. 12.30 i kirkerummet foran alteret.

Børnehaver og skoleklasser

Hvert år i december er der i Solbjerg Kirke en række julegudstjenester for børnehaver og skoleklasser.

Besøgstjeneste

Solbjerg Kirke har en velfungerende besøgstjeneste, som tilbyder besøg til ensomme og gamle.

Migrantgruppe

Fredag aften fra kl. 19.00 - 21.00 samles en migrantgruppe i kirken til bibellæsning, salmesang og bøn. Gruppen ledes af Raed Faraj, som er syrisk kristen og dansk gift.

Narkomaner

Søndag og onsdag aften fra kl. 18.00 - 21.00 har Solbjerg Kirke i en årrække lagt hus til arbejdet med afvænnede narkomaner, som kommer anonymt for at hjælpe og støtte hinanden i at fastholde et liv uden stoffer.

Oversigt pr. 9. Marts 2011 vedr. Frederiksberg Provsti

Sogn	Bevilget % drift 2011	Indbyggere % af pr	Medlemmer % af pr	Medl.s procent	Drift pr. indbygger	Drift pr. medl.
Flintholm	3.561.500	9,62	9,87	6.261	9,65	64,7%
Frederiksberg	5.797.500	15,66	10,62	6.896	10,63	66,2%
Frederiksberg Slot	2.916.500	7,88	5,28	3.663	5,65	70,7%
Godthåb	3.947.500	10,66	11,20	7.723	11,91	70,3%
Lindevang	4.341.500	11,72	13,56	8.699	13,41	65,4%
Mariendal	3.213.000	8,68	13,65	8.656	13,34	64,7%
Sct. Lukas	3.482.500	9,40	6,76	4.399	6,78	66,3%
Sct. Markus	3.486.500	9,42	10,99	6.759	10,42	62,7%
Sct. Thomas	3.193.500	8,62	8,73	5.669	8,74	66,2%
Solbjerg	3.088.500	8,34	9,34	6.144	9,47	67,0%
I alt	37.028.500	100	100	64.869	100	66,1%

Indbyggertal og antal medlemmer er hentet fra sogneportalen.

Primo 2006 var der 91.855 indbyggere og 65.131 medlemmer. Altså 70,9%
 Medlemsprocenten er altså faldet 4,8 procentpoint gennem de seneste 5 år.

Personssammenfald hos besluttende organer - Inhabilitet

Bilag nr. 8

Det fremgår med stor tydelighed, at der er uheldige sammenfald af personer, som har arbejdet for en nedlæggelse af Solbjerg Kirke. Ét af motiverne hos de indblandede personer er af økonomisk art. Det vil i givet fald blive Lindevang Kirke, Frederiksberg kirke samt Godthaabskirken, som skal dele Solbjerg sogn imellem sig, og derved får økonomisk fordel af øgede ligningsmidler og større personale- og præstenormering.

Lindevang Kirke og Frederiksberg Kirke har repræsentanter i både provstiudvalg og Stiftsråd. I Stiftsrådet har Lindevang endda formandsposten. Otto Herskind, formand for "Masterplan-udvalget og menighedsrådsformand i Godthaabskirken har fungeret som provstiudvalgets forlængede arm, og profiterer også af en evt. lukning af Solbjerg Kirke.

Inge Lise Pedersen

formand for menighedsrådet i Lindevang Kirke
medlem af provstiudvalget på Frederiksberg
formand for Stiftsrådet i Københavns stift og arkitekten bag den overordnede kirkelukningsplan.

- 1) Som medlem af provstiudvalget var hun medvirkende i forsøget på at lukke Solbjerg Kirke og omdanne den til "Bibliarium" primo 2010.
- 2) Som formand for Stiftsrådet har hun i juni 2010 forsøgt at få Solbjerg Kirke til at afgive en del af Solbjerg sogn "for at sikre præstenormeringen i Lindevang Kirke".
- 3) Som formand for Stiftsrådet udpeger hun i april 2012 Solbjerg Kirke til lukning.

Udover ovennævnte er Inge Lise Pedersen også formand for Landsforeningen af menighedsråd, i hvilken egenskab hun faktisk burde varetage menighedsrådenes interesser.

Helle Krogh Madsen

præst ved Frederiksberg Kirke
medlem af Stiftsrådet i Københavns stift
leder af Folkekirkens Skoletjeneste, som skal bestyre et evt. "Bibliarium"

- 1) Som medlem af Stiftsrådet udpeger hun i april 2012 Solbjerg Kirke til lukning.
- 2) Har som præst og menighedsrådsmedlem i Frederiksberg Kirke interesse i at forbedre Frederiksberg Kirkes økonomi samt fastholde kirkens præstenormering med en del af ligningsmidlerne fra Solbjerg sogn.

Dorith Grinderslev

formand for menighedsrådet i Frederiksberg Kirke (i 2012 afløst af Karsten Bundgaard, som er medlem af provstiudvalget)
indtil 2012 medlem af provstiudvalget på Frederiksberg

- 1) Som medlem af provstiudvalget var hun medvirkende i forsøget på at lukke Solbjerg Kirke og omdanne den til "Bibliarium" primo 2010.
 - 2) Har som menighedsrådsformand haft interesse i at få del i Solbjerg sogns ligningsmidler.
-

Lillian Schmidt Rasmussen

medlem af provstiudvalget på Frederiksberg (næstformand)
tidl. mangeårigt medlem af menighedsrådet i Frederiksberg Kirke

- 1) Som medlem af provstiudvalget var hun medvirkende i forsøget på at lukke Solbjerg Kirke og omdanne den til "Bibliarium" primo 2010.
- 2) Har med sin tilknytning til Frederiksberg Kirke interesse i at få del i Solbjerg sogns ligningsmidler.

Otto Herskind

formand for "Masterplan-udvalget"
formand for menighedsrådet i Godthaabskirken

- 1) Godthaabskirken skal, ved en evt. lukning af Solbjerg Kirke, have en del af Solbjerg sogn og får får derved del i Solbjerg sogns ligningsmidler.